

Programmabegroting 2020

Inhoudsopgave

Leeswijzer	6
Begrotingsopzet.....	6
Programma's.....	6
Beleidsveld.....	7
Beleidsindicatoren.....	7
Wat gaat het kosten?	7
Paragrafen	7
Raadsbesluit	8
Amendementen en motie	9
Uitgangspunten	10
Algemeen	10
Loosom	10
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	10
Gemeentefonds.....	10
Aantallen	10
Belastingen, heffingen en retributies.....	11
Vennootschapsbelasting.....	11
Woningbedrijf.....	11
Grondexploitatie	11
Structureel begrotingssaldo	12
Programma's en beleidsvelden	13
Thema's	14
Veilig Koggenland	14
Verbetering dienstverlening	14
Een Koggenland waar iedereen meetelt en meedoet.....	14
Vitaal Koggenland.....	14
Ondernemend Koggenland	15
Duurzaam Koggenland	15
Dienstverlening & Bestuur	16
Wat willen we in 2020?.....	16
Achtergrondinformatie en ontwikkelingen	16
Beleidsvelden programma Dienstverlening & Bestuur.....	18
Beleidsindicatoren	22
Financieel overzicht	23
Wat gaat het kosten?.....	23
Financiële toelichting programma Dienstverlening & Bestuur.....	23
Nieuw beleid en investeringen	25
Welzijn & Zorg	26
Wat willen we in 2020?.....	26
Achtergrondinformatie en ontwikkelingen	26

Beleidsvelden programma Welzijn & Zorg	26
Beleidsindicatoren	31
Financieel overzicht	32
Wat gaat het kosten?	32
Financiële toelichting programma Welzijn & Zorg	32
Nieuw beleid en investeringen	34
Wonen & Ondernemen.....	35
Wat willen we in 2020?	35
Achtergrondinformatie en ontwikkelingen	35
Beleidsvelden programma Wonen & Ondernemen	36
Beleidsindicatoren	39
Financieel overzicht	40
Wat gaat het kosten?	40
Financiële toelichting programma Wonen & Ondernemen	40
Nieuw beleid en investeringen	42
Financieel overzicht van programma's	43
Paragrafen	44
Lokale heffingen	45
Inleiding	45
Beleid ten aanzien van de lokale heffingen	46
Tarieven	46
Geraamde inkomsten	48
Kostendekkendheid.....	49
Lokale lastendruk	51
Kwijtscheldingsbeleid.....	52
Onderhoud kapitaal goederen	53
Inleiding	53
Wegen	53
Riolering	53
Groen.....	53
Gemeentelijke gebouwen.....	54
Openbare verlichting.....	54
Water.....	54
Machines Buitendienst	55
Bijlage: Onderhoud kapitaalgoederen.....	56
Verbonden partijen	57
Inleiding	57
Visie en beleidsvoornemens.....	59
Overzicht verbonden partijen.....	60
Financiering	77
Inleiding	77
Doelstelling	77

Financiering.....	77
Risicobeheer financieringsportefeuille.....	78
Inzicht rentelasten.....	79
Inzicht renteresultaat.....	79
Renteberekening.....	79
Wijze toerekening rente aan taakvelden.....	80
Financieringsbehoefte.....	80
Bedrijfsvoering.....	81
Wat willen we bereiken?.....	81
Informatievoorziening.....	82
Grondbeleid.....	83
Visie grondbeleid.....	83
Wijze waarop gemeente het grondbeleid uitvoert.....	83
Prognose resultaten grondexploitaties.....	83
Onderbouwing van de geraamde winstnemingen.....	84
Reserve en risico's grondzaken.....	84
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	85
Inventarisatie van de weerstandscapaciteit.....	85
Berekening weerstandsvermogen.....	86
Beleid omtrent weerstandscapaciteit en de risico's.....	86
Top 10 risico's.....	86
Inkoop 2020.....	86
(Grote) zorgaanbieders die failliet gaan.....	87
Decentralisatie Wmo (integratie-uitkering).....	87
Overname wegen Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier (HHNK).....	88
BUIG, WSW en re-integratie.....	88
Gemeentefonds.....	88
Invoering van de omgevingswet.....	89
Wet kwaliteitsborging in samenhang met de Omgevingswet.....	89
Renterisico en financieringsbehoefte.....	89
Contractmanagement.....	90
Totaal.....	90
Financiële kengetallen.....	91
Relatie kengetallen en financiële positie.....	93
Fiscale Paragraaf.....	94
Inleiding.....	94
Vennootschapsbelasting.....	94
Financiële overzichten.....	95
Vrije dekkingsmiddelen.....	96
Baten en lasten.....	97
Taakvelden.....	98
Overhead.....	99

Toevoegingen en onttrekkingen aan / van reserves	100
Verloop reserves en voorzieningen 2019 - 2023	101
Resultaat rekening/begroting voor en na bestemming	103
Incidentele baten en lasten	104
Berekening Emu-saldo.....	106
Geprognosticeerde balans 2019 - 2023.....	107
Begroting Gemeentelijk Woningbedrijf.....	109

Leeswijzer

Begrotingsopzet

De programmabegroting 2020 bestaat uit drie programma's en vijftien beleidsvelden, te weten:

- Programma: **Dienstverlening & Bestuur**

Beleidsvelden:

- Algemeen bestuur
- Algemene dekkingsmiddelen
- Bedrijfsvoering
- Burgerzaken
- Openbare orde en veiligheid

- Programma: **Welzijn & Zorg**

Beleidsvelden:

- Inkomensvoorzieningen
- Jeugd 0 – 23 jaar
- Kunst, cultuur en ontwikkeling
- Sport, recreatie en sportaccommodaties
- Zorg en voorzieningen

- Programma: **Wonen & Ondernemen**

Beleidsvelden:

- Economie en toerisme
- Grondbedrijf
- Omgevingstaken
- Openbare ruimte
- Woningbedrijf

Programma's

Per programma geven we aan welke maatschappelijke effecten we willen bereiken binnen de verschillende beleidsvelden.

In de programma's worden achtereenvolgens de volgende zaken beschreven:

- thema's per programma
- van belang zijnde achtergronden en ontwikkelingen
- overzicht van de beleidsvelden binnen het programma
- activiteiten per beleidsveld voor het komende jaar
- financieel overzicht per programma
- overzicht nieuw beleid en investeringen per programma

In de programmabegroting worden per programma de doelstellingen voor het jaar 2020 benoemd, zoals die zijn vastgesteld in de kadernota 2020. De belangrijkste opgaven en ambities vanuit het collegeprogramma 2018 - 2022 zijn samengevat in thema's die per programma worden weergegeven.

Wanneer er in een beleidsveld geen activiteit is opgenomen, betekent dit dat beleid en de uitvoering hiervan niet anders zijn is dan in het voorgaande jaar.

Beleidsveld

Per beleidsveld benoemen we de volgende zaken:

- maatschappelijk effect
- de uit te voeren activiteiten
- de randvoorwaarden en risico's

Beleidsindicatoren

Het opnemen van beleidsindicatoren in de begroting is verplicht. Het BBV schrijft voor dat de verantwoording per programma inzicht biedt in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd. Dit dient ten minste toegelicht te worden aan de hand van de bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren. In de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten' zijn deze beleidsindicatoren opgenomen.

Per programma geven we de meest recente beleidsindicatoren aan die een vergelijking met andere gemeenten mogelijk maken. De meeste beleidsindicatoren kunt u vinden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Wat gaat het kosten?

Op 1 juli 2019 heeft uw raad de kadernota 2020 vastgesteld. De begrotingsruimte uit deze kadernota is het startpunt voor de begrotingsruimte van de begroting 2020.

Per programma sluiten we af met een financieel overzicht onder het kopje "wat gaat het kosten?" Hierin wordt onderscheid gemaakt in jaarlijks terugkerende (structurele) exploitatielasten en éénmalige (incidentele) lasten waaronder ook de investeringen worden begrepen. De jaarlasten van de investeringen zijn in de begroting opgenomen en maken dus onderdeel uit van het begrotingsresultaat.

Met de vaststelling van de begroting 2020 wordt door de raad ingestemd met het beschikbaar stellen van de opgenomen investeringen. Dit geldt alleen voor de investeringen in het begrotingsjaar 2020, de meerjarenbegroting 2021 – 2023 wordt namelijk niet vastgesteld maar door de raad voor kennisgeving aangenomen.

Het college krijgt opdracht over te gaan tot de uitvoering van de investeringen binnen de afspraken die daarvoor gelden (zoals inkoop- en aanbestedingsbeleid, de rechtmatigheid, e.d.). De financiële wijzigingen ten opzichte van het voorgaande jaar worden aan het einde van elk programma toegelicht.

De investeringen die ten laste komen van de reserves worden opgenomen in het beleidsveld 'algemene dekkingsmiddelen'.

Paragrafen

In de paragrafen wordt een overzicht gegeven van onderwerpen die door de gehele begroting lopen zoals onderhoud kapitaalgoederen, financiering en bedrijfsvoering.

In de programmabegroting treft u de volgende paragrafen aan:

- lokale heffingen
- onderhoud kapitaalgoederen
- verbonden partijen
- financiering
- bedrijfsvoering
- grondbeleid
- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- fiscale paragraaf

Raadsbesluit

Amendementen en motie

Na behandeling van de Programmabegroting 2020 door uw Raad worden de aangenomen amendementen en moties aan deze pagina toegevoegd.

Uitgangspunten

Algemeen

Bij het opstellen van de programmabegroting 2020 zijn de besluiten van de gemeenteraad t/m juli 2019 verwerkt.

Verder is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

Loonsom

In de loonsom 2020 is rekening gehouden met:

- de financiële gevolgen van het akkoord over de nieuwe cao voor gemeentebambtenaren t/m 2020.
- een flexibele schil om tijdelijk te voorzien in piekbelasting en om te anticiperen op pensionering. Hiervoor wordt een eenmalig krediet gevraagd van € 100.000 met als dekking een éénmalige onttrekking uit de algemene reserve.
- Formatie-uitbreiding vanuit de Kadernota 2020. De (beperkte) uitbreiding doet zich voor bij de afdeling Advies & Ondersteuning en is gericht op juridische zaken, informatievoorziening en informatiebeveiliging.

Bijdrage gemeenschappelijke regeling

De bijdrage gemeenschappelijke regelingen is, overeenkomstig de regionale afspraak, met maximaal 2,8% verhoogd voor de loon- en prijsontwikkelingen. Hierbij is in overeenstemming met de vastgestelde Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen uitgegaan van de verhouding 70% loonkosten (stijging 3,2%) en 30% prijsontwikkeling (stijging 2%).

Gemeentefonds

In de begroting wordt in het meerjarenperspectief geen rekening gehouden met de algemene ontwikkeling van de lonen en prijzen. We gaan uit van het prijspeil in het gemeentefonds. Hierin wordt de uitkering voor het meerjarenperspectief ook berekend tegen constante prijzen. Algemene prijsstijgingen en dalingen worden gecompenseerd door het accres van het gemeentefonds.

Bij de berekening van de gemeentefondsuitkering wordt uitgegaan van de laatst bekende circulaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Dit is de meicirculaire 2019. Indien de septembercirculaire 2019 grote schommelingen in de uitkering te weeg brengt, wordt het budget voor de uitkering via een eerste begrotingswijziging aangepast.

Aantallen

Aantallen	Begrotingsjaar				
	2019	2020	2021	2022	2023
Inwoners*	22.738	22.906	23.077	23.211	23.345
Woningen**	9.385	9.534	9.722	9.837	9.950
Bijstandsontvangers***	181	181	181	181	181
Loonkostensubsidies***	5	5	5	5	5

* toename aantal woningen vermenigvuldigd met de gemiddelde woningbezetting

** uitbreiding aantal woningen in bouwgrondexploitaties

*** conform rapportages WerkSaam Westfriesland

Belastingen, heffingen en retributies

We gaan uit van kostendekkende tarieven. De belastingen en de overige rechten worden verhoogd met de ontwikkeling van de consumentenprijsindex (CPI). De (voorlopige) CPI over de periode juli 2018 tot en met juni 2019 bedraagt 1,6%. Daarnaast houden we rekening met autonome ontwikkelingen, zoals de waardeontwikkeling van de WOZ-objecten en uitbreiding areaal.

Voor de rioolheffing is uitgegaan van de tarieven conform het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) voor de periode 2019 - 2022 dat de gemeenteraad heeft vastgesteld op 17 december 2018.

Vennootschapsbelasting

Voor het Gemeentelijk Woningbedrijf gaan we uit van normaal vermogensbeheer. We houden wel rekening met de mogelijkheid van een eventuele aanslag vennootschapsbelasting voor het geval de Belastingdienst van mening is dat we belastingplichtig zijn. Daarmee voorkomen we dat we bij de vaststelling van de definitieve aanslagen een rentevergoeding van 8% moeten betalen.

Voor het Grondbedrijf gaan we uit van vennootschapsbelastingplicht. De aanslagen komen ten laste van de exploitaties van het Grondbedrijf en het Gemeentelijk Woningbedrijf en hebben geen invloed op de gemeentelijke exploitatie.

Woningbedrijf

Bij het Gemeentelijk Woningbedrijf wordt uitgegaan van een inflatie- volgende huurstijging van 1,6%. Daarnaast is het raadsbesluit van 17 juni 2019 inzake visie en ontwikkeling cluster vastgoed met de bijbehorende vierjarenprognose verwerkt in deze begroting.

Grondexploitatie

Op dit moment zijn er zes lopende grondexploitaties. In 2019 heeft de raad beleid vastgesteld over de tussentijdse winstuitname van de lopende exploitaties. Het beleid van de gemeenteraad over tussentijdse winstneming is het uitgangspunt en wordt verder toegelicht in de paragraaf grondbeleid.

Structureel begrotingsaldo

(x € 1.000)				
Omschrijving	2020 V/N	2021 V/N	2022 V/N	2023 V/N
saldo van baten en lasten	6.515 N	7.713 N	2 V	10 N
toevoegingen en onttrekkingen aan/uit reserves	6.606 V	7.880 V	289 V	208 V
saldo begroting na bestemming	91 V	167 V	291 V	198 V
saldo incidente baten en lasten	37 N	- V	- V	- V
structureel begrotingsaldo	54 V	167 V	291 V	198 V

Programma's en beleidsvelden

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de volgende programma's aan bod:

- Dienstverlening & Bestuur
- Welzijn & Zorg
- Wonen & Ondernemen

Deze programma's zijn onderverdeeld in een vijftal beleidsvelden. In het betreffende programma is aangegeven welke beleidsvelden onder het programma vallen.

Een beleidsveld is in deze programmabegroting opgenomen indien onder het beleidsveld nieuwe of gewijzigde activiteiten zijn ingebracht. We geven dan aan wat we willen gaan doen. Ook geven we aan welke risico's we daarbij mogelijk lopen en in hoeverre we invloed hebben op de realisatie van de activiteit.

Wordt een beleidsveld niet in deze begroting genoemd, dan wil dat zeggen dat er geen activiteiten zijn voor het beleidsveld die afwijken van het jaar daaraan voorafgaan. Het beleidsveld wordt dan dus uitgevoerd zoals in het voorgaande jaar.

Thema's

Veilig Koggenland

We zetten ons in voor een veilig Koggenland. Samen met de Westfrieze gemeenten werken we aan het verminderen van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren. In Koggenland zetten we extra in op aandacht voor drugsgebruik onder de jeugd en de daaraan gerelateerde criminaliteit. Ook het gebruik van lachgas onder jongeren gaan we aanpakken. De bewustwording van ouders/verzorgers en het bestrijden van drugskoeriers hebben ook prioriteit. Bij veiligheid denken we daarnaast aan een veilige woon- en leefomgeving; de verkeersveiligheid en veiligheid in de openbare ruimte hebben hierbij specifiek de aandacht.

De activiteiten die we uitvoeren m.b.t. dit thema vindt u terug in het [programma Dienstverlening & Bestuur](#)

Verbetering dienstverlening

De samenleving verandert voortdurend, de manier waarop wij als gemeente onze dienstverlening vormgeven verandert steeds mee. De digitalisering neemt toe en onze rol verandert. De gemeente wordt steeds meer een expertisecentrum waar wij inwoners en ondernemers adviseren in complexe situaties. Wij werken verder aan verbetering van onze fysieke en digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers door hen te betrekken bij het vormgeven, de monitoring en directe bijsturing van onze dienstverlening. Zo verbeteren wij onze dienstverlening met als doel toegankelijker, slagvaardiger en zorgvuldiger te worden. Intern werken we hieraan door aandacht te houden voor onze houding, manier van communiceren en het ontwikkelen van competenties.

De activiteiten die we uitvoeren m.b.t. dit thema vindt u terug in het [programma Dienstverlening & Bestuur](#)

Een Koggenland waar iedereen meetelt en meedoet

Hoe aantrekkelijk is Koggenland om te wonen en te werken? Hoe groot is het saamhorigheidsgevoel? In ons werk vragen wij ons telkens af wat wij eraan kunnen doen om dit te verbeteren. Kwaliteiten, krachten en kansen zijn het startpunt. Individuele en verenigde inwoners van Koggenland ontwikkelen zich zoveel mogelijk zelfstandig en waar nodig met onze hulp. Inwoners en organisaties kunnen, als het nodig is, rekenen op ondersteuning op maat. Wat een inwoner nodig heeft om zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam te blijven, staat centraal. Wij streven ernaar effectief, laagdrempelig en bereikbaar te zijn voor iedereen. Met een goede actieve communicatie, prettige samenwerking én oprechte betrokkenheid.

De activiteiten die we uitvoeren m.b.t. dit thema vindt u terug in het [programma Welzijn & Zorg](#)

Vitaal Koggenland

Een vitaal Koggenland is onlosmakelijk verbonden met het platteland en vitale dorpen, waar mensen prettig wonen en leven: met goede toegang tot en bereikbaarheid van voorzieningen, het stimuleren van ondernemerschap en verenigingsleven. Maar ook met voldoende woningen die aansluiten bij de behoefte van de inwoners. Wij zetten in op verbetering van de kwaliteit en beheer van de openbare ruimte en op een leefomgeving die geschikt is voor het nu en voor de toekomst. Wij werken aan een gemeente waarin de verdeling van groen, water, bebouwing en infrastructuur in evenwicht is, zodat inwoners en bedrijven ook in de toekomst kunnen bouwen.

De activiteiten die we uitvoeren m.b.t. dit thema vindt u terug in de programma's [Dienstverlening & Bestuur](#), [Welzijn & Zorg](#) en [Wonen & Ondernemen](#)

Ondernemend Koggenland

Dynamiek in onze gemeente wordt mede bepaald door de bedrijvigheid. De lokale economie draait op het initiatief van veel ondernemers. Onze rol is beperkt, maar we vinden het wel belangrijk om onze ondernemers gericht te ondersteunen. Daarnaast beperkt 'de economie' zich niet tot gemeente Koggenland. Daarom werken wij regionaal samen via het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en benadrukken daarbij voor Koggenland in het bijzonder het belang van het MKB en de agrarische sector. Gemeente Koggenland is ook aangesloten bij het 'Pact van Westfriesland', waarin kansrijke sectoren voor West-Friesland zijn benoemd, die impact hebben op onder meer leefbaarheid, infrastructuur en arbeidsmarkt.

De activiteiten die we uitvoeren m.b.t. dit thema vindt u terug in het [programma Wonen & Ondernemen](#)

Duurzaam Koggenland

Ook op lange termijn moeten mensen prettig kunnen wonen en leven in onze gemeente. Dit is in al ons denken en doen terug te vinden. Centraal hierin staat dat huidige ontwikkelingen het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoefte te voorzien niet in gevaar mogen brengen. Samenwerking is daarom van groot belang. Overheden, ondernemers en particulieren gaan samen de uitdaging aan en helpen elkaar bij deze opgave. Als gemeente geven we het goede voorbeeld en inspireren inwoners en organisaties op het gebied van duurzaamheid.

De komende periode willen we in de gemeenteraad gezamenlijk de lange termijn ambitie van Koggenland op het gebied van duurzaamheid bepalen. Dat geeft houvast om in samenwerking met inwoners, ondernemers en regiopartners concrete stappen te maken richting een Duurzaam Koggenland.

De activiteiten die we uitvoeren m.b.t. dit thema vindt u terug in het [programma Wonen & Ondernemen](#). Dit is tevens een van de onderwerpen uit de raadsbrede strategische agenda.

Dienstverlening & Bestuur

Wat willen we in 2020?

1. Continue verbeterproces ter verdere verbetering van dienstverlening op basis van uitkomsten van de ingevoerde klantmonitor, imago-onderzoek en ondernemerspeiling.
2. Uitvoering Pact van Westfriesland 7.1.
3. Tussentijdse evaluatie collegeprogramma o.a. naar aanleiding van inwonerspeiling 2020

Achtergrondinformatie en ontwikkelingen

Programma Dienstverlening

Het programma Dienstverlening waarin we werken aan verdere verbetering van onze fysieke en digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers voeren we uit in de collegeperiode 2018 – 2022. Binnen het programma zetten we extra in op het betrekken van inwoners en ondernemers bij onze dienstverlening én op monitoring en directe bijsturing van onze dienstverlening. We gaan onze dienstverlening 'samen' verder verbeteren, waarin we uitstralen dat we toegankelijk, slagvaardig en zorgvuldig zijn.

Dienstverlening

Er zijn veel ontwikkelingen die er toe leiden dat de manier waarop we onze dienstverlening vorm hebben gegeven, aangepast zal moeten worden. Aanvragen worden steeds meer digitaal ingediend en verwerkt. Door het gebruik van een nieuwe applicatie binnen Burgerzaken zorgen we ervoor dat de dienstverlening aan onze inwoners steeds vaker ook digitaal wordt aangeboden. Onze digitale dienstverlening groeit, maar uiteraard blijven wij ook graag persoonlijke dienstverlening leveren indien dat meer passend of gewenst is.

Onze rol als gemeente verandert. Wij worden steeds meer een expertisecentrum waar we inwoners en ondernemers adviseren in complexe situaties. Dit vraagt om een andere houding, een andere manier van communiceren en een andere manier van omgaan met onze inwoners en ondernemers. Dat blijft een continue-proces waarbij wij onze inwoners en ondernemers het gevoel willen geven dat zij zich welkom voelen.

Instrumenten om dat te meten worden steeds meer ingezet zoals een klantmonitor, peilingen en klantcontactstelsel. Verbetering van onze digitale toegankelijkheid, waaronder de website, is een blijvend speerpunt.

Inwonersparticipatie

Er is steeds meer interactie tussen de inwoners/ondernemers en onze gemeente (participatie). Via de dorpsgesprekken is dit ook door ons gestimuleerd. We gaan hier mee door. We blijven activiteiten die vanuit inwoners komen stimuleren om de dorpen in Koggenland vitaal te houden. We zoeken naar nieuwe manieren om inwoners te laten participeren. Vanuit de evaluatie van de dorpsgesprekken in het kader van Vitaal Koggenland worden nieuwe voorstellen aan de raad voorgelegd. De ervaringen met participatie voor de omgevingsvisie worden meegenomen.

Bedrijfsvoering

Formatie-uitbreiding

Vanwege uitbreiding van bestaande én nieuwe taken die onze organisatie moet uitvoeren dient de formatie versterkt te worden. De (beperkte) uitbreiding doet zich voor bij de afdeling Advies & Ondersteuning en is gericht op juridische zaken, informatievoorziening en informatiebeveiliging. Als gevolg van de uitbreiding van de formatie, aantrekkelijk werkgeverschap en regionale ontwikkelingen dient het opleidingsbudget verhoogd te worden.

Verhogen opleidingsbudget

Op dit moment besteden we ongeveer 1,4% van onze loonsom aan opleidingen. In de afgelopen jaren is het opleidingsbudget niet meegegroeid met de groei van de formatie. Daarnaast zijn we bezig met de ontwikkeling van de regionale West-Friesland Academie en kiezen we vanwege de krapte op de arbeidsmarkt vaker voor het zelf opleiden van medewerkers.

Vanuit het oogpunt van aantrekkelijk werkgeverschap willen we 2% van onze loonsom aan de ontwikkeling van onze medewerkers besteden. Uitgaande van een loonsom van € 10.000.000 willen we een opleidingsbudget van € 200.000 beschikbaar stellen. Dit betreft een verhoging van het bestaande opleidingsbudget met € 60.000.

In de regio wordt een vergelijkbaar percentage gehanteerd. Zo hebben Hoorn en Medemblik een percentage van respectievelijk 2% en 2,2% van de loonsom.

Werkplekken

Vanwege de toename van het aantal aanstellingen moeten wij gefaseerd in 2020, 2021 en 2022 onze fysieke werkplekken moderniseren. De laatste jaren zijn extra taken naar de gemeente gegaan waardoor onze organisatie is gegroeid en er dus meer werkplekken nodig zijn. Op sommige afdelingen is de beschikbare ruimte te klein. Om een verbouwing met hoge kosten te voorkomen hebben we onderzocht hoe we hier goed mee om kunnen gaan.

Een groot aantal werkplekken is verouderd en die zijn ook niet flexibel om in te kunnen spelen op deze ontwikkeling. Daarnaast krijgen wij vanuit SSC DeSom een nieuw werkconcept (via de resultaatbestemming 2018 heeft uw raad hiervoor een krediet beschikbaar gesteld). Dit werkconcept biedt volop kansen om flexibeler te werken en meer samen te werken binnen de organisatie en in de regio. Een goede ontwikkeling waarbij we nu de kans willen pakken om onze werkplekken daar op aan te laten sluiten. Door nieuwe kleinere bureaus, deels flexibel werken en een andere inrichting creëren we voldoende ruimte voor het aantal benodigde werkplekken.

Bovendien willen wij ook graag een aantrekkelijke werkgever zijn waar medewerkers beschikken over een moderne werkplek die aansluit bij de ontwikkelingen op het gebied van het 'nieuwe werken', informatiebeveiliging en Arbo. De totale kosten worden geraamd op € 200.000.

Aanpassingen raadszaal

In 2019 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor vervanging van het geluidssysteem in de raadszaal en de aangrenzende vergaderruimtes. Inmiddels is gebleken dat ook het vergadersysteem aangepast moet worden. Reden hiervoor is de verplichting tot ondertiteling, maar ook de wens tot het doorvoeren van verbeteringen op het vlak van beeld en democratische betrokkenheid door bijvoorbeeld moties zichtbaar te maken voor de kijkers, toevoegen van sprekersfragmenten en terugvinden van stukken. Een voorstel voor verbetering van het vergadersysteem zal gecombineerd worden met de vervanging van het geluidssysteem waarbij het restant van het krediet uit 2019 betrokken zal worden

Informatievoorziening

De rol van informatievoorziening/gegevensmanagement wordt steeds groter en belangrijker. Denk aan de steeds verdergaande digitalisering en de bijbehorende digitale transformatie, maar ook de invloed van privacy en gegevensbescherming. Het aansluiten van onze gegevens op landelijke voorzieningen en lokale systemen wordt technisch steeds ingewikkelder en belangrijker omdat deze gegevens meervoudig gebruikt worden. Onze informatiehuishouding is essentieel voor onze dienstverlening. Het programma Harmonisatie Westfries informatielandschap zetten we voort binnen het Pact van Westfriesland.

Pact van Westfriesland

Doel van dit pact is om via regionale samenwerking de regio te versterken op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid, onderwijs, vrije tijd, duurzaamheid en zorg. In april 2018 is het Pact van Westfriesland geëvalueerd. Een vervolg wordt opgenomen in het pact 7.1 en is in 2019 voorgelegd aan de 7 Westfriesse raden. Voor de organisatie van het uitvoeringsprogramma worden extra middelen gevraagd. De totale kosten zijn € 23.000.

Openbare orde en veiligheid

Onze grote inzet om alcohol en drugsgebruik onder jongeren te verminderen zetten we ook in 2020 voort. Ook de aanpak tegen ondermijning zetten we voort. Dit doen we gezamenlijk in de regio met politie, OM en de gemeenten. Vanuit het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit geven we extra aandacht aan adresgegevens met als doel de kwaliteit hiervan in onze basisregistratie optimaal te houden en het adresgerelateerde fraude te bestrijden. Tot slot blijven wij inzetten op een veilig Koggenland met een goede samenwerking tussen onze BOA's en de politie.

Beleidsvelden programma Dienstverlening & Bestuur

Het programma Dienstverlening & Bestuur bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- Algemeen bestuur
- Bedrijfsvoering
- Burgerzaken
- Algemene dekkingsmiddelen
- Openbare orde & veiligheid

Beleidsveld: Algemeen bestuur

Maatschappelijk effect

Tot dit beleidsveld behoort de facilitering van de bestuursorganen:

- college van burgemeester en wethouders (reiskosten, verblijfkosten e.d.)
- raad en raadscommissies (vergoedingen, excursies e.d.)
- de ondersteuning van de raad, de griffie
- regionale en landelijke bestuurlijke samenwerking
- lokale rekenkamer, lokale ombudsfunctie en accountantscontrole.

Activiteit

Krachtig Koggenland

Wat gaan we doen?

In 2017 is voor de organisatie een strategische koers “Koggenland sterk zelfstandig” voor de periode 2017 tot en met 2020 vastgesteld.

Het jaar 2020 is halverwege deze bestuursperiode. Halverwege die bestuursperiode is een goed moment om te komen tot een mogelijke herijking van de strategische koers.

Activiteit

Uitvoering Pact van Westfriesland

Wat gaan we doen?

Op basis van de in 2019 vastgestelde maatschappelijk opgaves wordt de uitvoeringsagenda van het Pact van Westfriesland 7.1 met concrete projecten vastgesteld. Vanaf 2020 tot 2023 worden deze projecten gefaseerd uitgevoerd.

Beleidsveld: Bedrijfsvoering

Maatschappelijk effect

Wij willen onze bedrijfsvoering zo inrichten dat wij in staat zijn om op een uitstekende wijze dienstverlening te bieden aan onze inwoners en ondernemers op basis van onze klantwaarden toegankelijk, slagvaardig, zorgvuldig en samen.

Activiteit

Verbetering dienstverlening

Wat gaan we doen?

We werken aan het steeds verder verbeteren van onze dienstverlening. De dienstverlening wordt steeds meer digitaal aangeboden o.a. door invoering van bijvoorbeeld mijnkoggenland.nl voor onze inwoners. Ook binnen Burgerzaken worden grote stappen gezet. Door een nieuw systeem verbeteren we de dienstverlening, waardoor een inwoner zoveel mogelijk geholpen wordt bij het eenvoudig regelen van uiteenlopende zaken. Denk aan het regelen van een huwelijk of het doorgeven van een verhuizing. Binnen de KOM-gemeenten (Koggenland, Opmeer en Medemblik) werken we met dezelfde applicatie en zijn processen geharmoniseerd en geoptimaliseerd. Dit betekent dat we allemaal op dezelfde manier werken, waardoor we elkaars kennis kunnen benutten en we minder kwetsbaar zijn op het gebied van de verschillende expertises. Door de geautomatiseerde processen worden medewerkers minder belast met administratieve taken en krijgen zij meer ruimte om zich te richten op de complete dienstverlening aan inwoners en het persoonlijk contact met inwoners.

Voorstellen werken wij verder uit om te laten zien waar Koggenland goed in is op basis van een imago-onderzoek. Verbetervoorstellen voor onze ondernemers op basis van de ondernemerspeiling worden opgesteld.

Activiteit

Digitale werkomgeving

Wat gaan we doen?

Uw raad heeft bij de resultaatbestemming 2018 een krediet beschikbaar gesteld voor de nieuwe digitale werkomgeving. Eind 2019, begin 2020 vervangen wij onze computers door nieuwe faciliteiten conform het door SSC DeSom ontwikkelde werkconcept. Dit werkconcept biedt volop kansen om flexibeler te werken en meer samen te werken binnen de organisatie en de regio.

Activiteit

Modernisering werkplekken

Wat gaan we doen?

In 2020, 2021 en 2022 gaan wij gefaseerd onze werkplekken moderniseren. Om ruimte te creëren op de afdelingen, ivm groei van het aantal medewerkers, gaan we over op kleinere werkplekken. Daarnaast richten we de nieuwe werkplekken in conform Arbo eisen, gericht op informatiebeveiliging en sluiten de nieuwe werkplekken goed aan op de nieuwe digitale werkomgeving.

Activiteit

Uitvoering inwonerspeiling

Wat gaan we doen?

In 2020 wordt een inwonerpeiling uitgevoerd waarbij ook de uitvoering van het collegeprogramma wordt meegenomen. Naast deze tweejaarlijkse peiling streven wij naar instrumenten en manieren om vaker themagericht de mening van onze inwoners te vragen. De uitkomsten van de peiling dragen bij aan de uitvoering van het collegeprogramma 2018-2022.

Beleidsveld: Burgerzaken

Maatschappelijk effect

Verder digitalisering van balie producten:

Ook dit jaar richten wij ons primair op de dienstverlening aan inwoners. Balieproducten worden verder gedigitaliseerd, zowel de algemene als de complexere producten. Dit heeft invloed op het aantal bezoeken in het gemeentehuis. De verwachting is dat inwoners voor deze producten niet meer naar het gemeentehuis komen. Voor inwoners die niet digitaal vaardig zijn is er een mogelijkheid, om op afspraak, aan de balie te worden geholpen.

Verbetering specifiek tegengaan van identiteitsfraude:

Alle medewerkers van de afdeling Burgerzaken worden opgeleid om technisch en tactisch onderzoek te doen naar iemand zijn identiteit en zodoende te kunnen verifiëren of de persoon, het document en het verhaal kloppen.

Overige ontwikkelingen

Verminderde legesinkomsten Burgerzaken als gevolg van de zogenaamde 'paspoortdip':

In 2014 is de geldigheidsduur van reisdocumenten verlengd van vijf naar tien jaar. Deze verlenging laat vanaf 2019 een sterke daling zien in het aantal aanvragen van paspoorten en identiteitskaarten en daardoor ook tot aanzienlijk lagere legesinkomsten. De daling van het aantal aanvragen zorgt voor minder werkzaamheden aan de frontoffice. De ruimte die hierdoor ontstaat gebruiken wij om in te zetten op een verdere verbetering van onze kwaliteit, bijvoorbeeld door meer in te zetten op adresonderzoeken, waardoor de kwaliteit van onze basisregistratie personen toeneemt en adresfraude kan worden aangepakt. Het effect op de leges is in deze begroting verwerkt.

Beleidsveld: Algemene dekkingsmiddelen

Maatschappelijk effect

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald en die vrij besteedbaar zijn. De algemene dekkingsmiddelen worden onderverdeeld in:

1. Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn vrij besteedbaar. Denk hierbij aan Onroerend Zaak Belasting (OZB) en forensenbelasting.

2. Algemene uitkering

De belangrijkste inkomstenbron voor ons is de uitkering uit het gemeentefonds. De uitkering bedraagt bijna de helft van onze inkomsten. We hebben geen invloed op de hoogte van de gemeentefondsuitkering. Over de besteding van de middelen uit het gemeentefonds hoeven we ons niet te verantwoorden richting het Rijk. We kunnen deze middelen, met inachtneming van wet- en regelgeving, vrij besteden aan taken die het Rijk heeft opgedragen of aan eigen beleid.

3. Dividend

Dit is een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders. We ontvangen dividend voor de aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Alliander.

4. Mutaties in de reserves

De raad bepaalt jaarlijks bij de begroting, bij de begrotingswijzigingen en de jaarrekening welke stortingen en onttrekkingen er plaats vinden.

5. Overige baten

Dit zijn overige inkomsten waar geen specifiek bestedingsdoel voor is bepaald.

Beleidsveld: Openbare orde & veiligheid

Maatschappelijk effect

We willen, bovenop de huidige inzet, extra inzetten op aandacht voor drugsgebruik onder de jeugd en daaraan gerelateerde criminaliteit. Ook willen we extra inzetten op bewustwording bij ouders/verzorgers.

Beleidsindicatoren

Het opnemen van beleidsindicatoren in de begroting is verplicht. Het BBV schrijft voor dat de verantwoording per programma inzicht biedt in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd. Dit dient ten minste toegelicht te worden aan de hand van de bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren. In de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten' zijn deze beleidsindicatoren opgenomen.

Per programma geven we de meest recente beleidsindicatoren aan die een vergelijking met andere gemeenten mogelijk maken. De meeste beleidsindicatoren kunt u vinden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Als voor een beleidsindicator geen relevante gegevens (van het jaar 2017 en verder) door de bronhouder kunnen worden verstrekt dan wordt dit bij de beleidsindicator in de onderstaande tabel met '-' weergegeven.

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Trend*	< 25.000 inw.**	Nederland
Bestuur en ondersteuning						
Formatie/Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2018	6,2	↑	-	8,3
Externe inhuur	kosten als % van de loonsom + totale kosten inhuur externen	2018	7,8	↑	-	20,2
Apparaatskosten	kosten per inwoner	2018	547,40	↑	-	-
Overhead	% van totale lasten	2018	13,8	↓	-	-
Veiligheid						
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2018	0,2	→	1,1	2,2
Geweldsmisdrijven	per 10.000 inwoners	2018	24,3	↓	28,8	48,4
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2018	1,8	→	2,1	2,5
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 10.000 inwoners	2018	39,7	↓	36,3	54,3
Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2018	100	↑	100	119
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing						
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2019	618	↑	708	669
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	€	2019	713	↑	784	739
Demografische druk	%	2018	77,1	↑	78,5	69,6
Gemiddelde WOZ waarde	€ 1.000	2018	242	↑	268	230
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2018	0,26	→	-	-

* vergelijking met voorgaand jaar.

** vergelijkbare gemeenten met minder dan 25.000 inwoners.

Financieel overzicht

Wat gaat het kosten?

Beleidsvelden (x € 1.000)	Jaar- rekening		Bestaand beleid		Begroting	Meerjarenbegroting						
	2018		2019		2020	2021	2022	2023				
Bestuur		572		614		599		589		589		589
Bedrijfsvoering		16.054		18.425		18.708		19.214		18.560		18.770
Burgerzaken		294		207		167		144		144		144
Algemene dekkingsmiddelen		162		632		404		382		506		413
Openbare orde & veiligheid		1.630		1.704		1.746		1.742		1.742		1.742
Totaal lasten		18.713		21.581		21.623		22.071		21.541		21.658
Bestuur		113										
Bedrijfsvoering		3.954		4.921		4.865		5.493		4.739		4.868
Burgerzaken		454		202		243		202		202		202
Algemene dekkingsmiddelen		34.674		36.676		37.791		38.001		37.897		37.897
Openbare orde & veiligheid		48		31		31		31		31		31
Totaal baten		39.242		41.831		42.930		43.727		42.869		42.998
Totaal saldo	V	20.529	V	20.250	V	21.307	V	21.656	V	21.328	V	21.341
Lasten		678		1.884		483		799		886		933
Baten		2.500		3.826		7.089		8.680		1.175		1.141
Saldo reserves	V	1.823	V	1.941	V	6.606	V	7.880	V	289	V	208
Saldo na reserves	V	22.352	V	22.191	V	27.913	V	29.536	V	21.617	V	21.549

Financiële toelichting programma Dienstverlening & Bestuur

Opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2019 binnen dit programma worden hieronder per beleidsveld toegelicht.

Bestuur:

De *lichte daling* van de lasten in 2020 ten opzichte van 2019 binnen dit beleidsveld wordt grotendeels door de volgende punten veroorzaakt:

- In 2019 is éénmalig geld beschikbaar gesteld voor imagoverbetering en het uitvoeren van de ondernemerspeiling.
- Nieuwe regeling rechtspositie politieke ambtsdragers.
- Bijdrage voor Pact van Westfriesland (raadsbesluit 20 mei 2019)

Bedrijfsvoering:

De *toename* van de lasten in 2020 ten opzichte van 2019 binnen dit beleidsveld wordt grotendeels door de volgende punten veroorzaakt:

- Nieuwe cao gemeenteambtenaren.

- Bijstelling loonsom met jaarlijkse periodieken.
- Verhoging van inhuurbudget om de dienstverlening te kunnen garanderen bij zwangerschap of ziekte van medewerkers.
- Flexibele schil om te kunnen anticiperen op pensionering binnen de organisatie (incidenteel).
- Verhoging studiekosten.
- Intensivering van werving van personeel

De verhoging van de baten 2020 ten opzichte van 2019 wordt veroorzaakt door de doorbelasting als gevolg van de nieuwe cao.

Burgerzaken:

De *daling* van de lasten in 2020 ten opzichte van 2019 binnen dit beleidsveld wordt grotendeels veroorzaakt doordat in 2020 minder lasten zijn begroot voor verkiezingen.

De baten zijn hoger dan in 2019 omdat de verwachte daling van aanvragen naar reisdocumenten minder was dan begroot in 2019. Bij het opstellen van de huidige begroting zijn deze baten verhoogd.

Algemene dekkingsmiddelen:

De *stijging* van de baten in 2020 ten opzichte van 2019 binnen dit beleidsveld wordt grotendeels door de volgende punten veroorzaakt:

- De gemeentefonds uitkering is fors hoger dan 2019, met name door de extra gelden jeugdzorg.
- Een hogere bijdrage uit de reserve vanwege de scholenbouw Avenhorn in 2020 en 2021.

Nieuw beleid en investeringen

(x € 1.000)	Benodigd krediet	Beleidsveld	Dekking	Structureel	Incidenteel	Begroting 2020
<u>Investerings</u>						
Automatisering 2020	200	Bedrijfsvoering	Activeren, afschr in 5 jr	40		40
Modernisering fysieke werkplekken	200	Bedrijfsvoering	Activeren, afschr in 10 jr	20		20
Digitale werkomgeving	200	Bedrijfsvoering	Activeren, afschr in 3 jr	67		67
Totaal	600			127	0	127

Welzijn & Zorg

Wat willen we in 2020?

1. Preventie en voorlichting: inwoners moeten goed geïnformeerd zijn zodat zij niet (te lang) wachten met het stellen van een hulpvraag. Hiermee willen we verergering van problemen en zorgvragen voorkomen of deze in ernst laten afnemen.
2. Efficiënt, effectief en experimenterend: goede resultaten en minder regeldruk behalen door ondersteuning op nieuwe manieren te organiseren, zodat er voor inwoners een betere aansluiting is tussen hulpvraag en ondersteuning.
3. Versterken eigen en sociale kracht: de samenleving ondersteunen met als doel dat mensen voor zichzelf en elkaar kunnen zorgen.
4. Slimmer samenwerken: samenwerking met en tussen de partners in het sociaal domein versterken.

Achtergrondinformatie en ontwikkelingen

Na de grootschalige overheveling van de decentralisatietaken van het Rijk naar de gemeenten is de tijd gekomen om de transformatie verder vorm te geven. Een omslag van *verzekerd denken* waarin een inwoner 'recht' heeft op voorzieningen, naar het denken in *wat nodig is* om inwoners zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam te houden. Dat noemen we inclusief beleid, het centrale thema van het beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020: Dit doen wij aan de hand van de vier thema's:

- Preventie en voorlichting
- Efficiënt, effectief en experimenterend
- Versterken eigen en sociale kracht
- Slimmer samenwerken

Over de hele linie is sprake van voortzetting van de bestaande doelstellingen vanuit het beleidsplan Sociaal Domein 2017 – 2020 en van verdere uitvoering van het bestaand beleid.

In 2020 zullen we het beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020 evalueren. Met deze uitkomsten zullen we vorm geven aan het toekomstige beleid Sociaal Domein.

Op 1 januari 2020 is een groot deel van de zorg voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp op nieuwe wijze ingekocht. De aanbieders hebben zich ingeschreven voor zorgarrangementen. De ingekochte zorg wordt resultaat gestuurd bekostigd. De kosten voor het jaar 2020 en verder hebben wij vooralsnog begroot op basis van de werkelijke kosten over het jaar 2018, aangezien het effect van de nieuwe bekostiging nu nog niet is aan te geven.

Beleidsvelden programma Welzijn & Zorg

Het programma Welzijn & Zorg bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- Inkomensvoorzieningen
- Jeugd 0-23 jaar
- Kunst, cultuur & ontwikkeling
- Sport, recreatie & sportaccommodaties
- Zorg & voorzieningen

Beleidsveld: Inkomensvoorzieningen

Maatschappelijk effect

Zowel op landelijk als lokaal niveau zijn inkomensondersteunende voorzieningen beschikbaar voor minima. De gemeente zet zich in om de bekendheid te bevorderen. Door financiële problemen te voorkomen en waar nodig hulp te bieden, wordt belemmering van (maatschappelijke) participatie als gevolg van financiële zorgen zoveel mogelijk voorkomen. Inwoners die (nog) niet in staat zijn om zelf voldoende inkomen te verdienen, ontvangen via WerkSaam Westfriesland een uitkering zodat zij niet onder de armoedegrens leven.

Overige ontwikkelingen

Veranderopgave inburgering

Met ingang van 1 januari 2021 komt er een nieuwe Wet inburgering en in 2020 zal de implementatie van de nieuwe Wet inburgering plaatsvinden. Het gaat hier om een decentralisatie waarbij de regie over de inburgering bij de gemeenten wordt belegd. Welke kosten en Rijksmiddelen hiermee zijn gemoeid is nog niet bekend. Dit is mede afhankelijk van het landelijke haalbaarheidsonderzoek dat in het jaar 2019 nog door het Rijk wordt uitgevoerd. In het haalbaarheidsonderzoek worden diverse scenario's over mogelijke uitvoeringsmogelijkheden uitgewerkt.

Laaggeletterdheid

Uitwerken en uitvoering geven aan de aanstaande veranderingen op gebied van laaggeletterdheid, in samenwerking met WerkSaam Westfriesland en de andere Westfriesse gemeenten. De exacte veranderingen vanuit het Rijk zijn op moment van schrijven nog niet bekend. Wel is bekend dat de regiefunctie van de gemeente prominenter wordt.

Regionale schuldhulpverlening

In 2020 evalueren wij het regionale beleidskader schuldhulpverlening en met de uitkomsten mede vormgeven aan het toekomstige beleid om dreigende armoede onder onze inwoners te voorkomen of te verminderen door middel van schuldhulpverlening.

In 2020 gaan we de Pilot Vroegsignalering (Vroegtijdig op basis van signalen van betalingsachterstanden in gesprek gaan met inwoners om preventief hulp te bieden) met de Westfriesse gemeenten en andere partners vormgeven.

Uitvoeren Participatiewet:

- Algemene bijstand, re-integratie, werk en inkomen, via WerkSaam Westfriesland, Voortzetting/uitvoering bestaande beleidsregels (2018).
- Bijzondere bijstand via Zorgteam Koggenland, voortzetting/uitvoering bestaand beleid (2018), waaronder voortzetten collectieve zorgverzekering minima.

Overige

Behouden Koggenfonds en Kinderkoggenfonds om armoede onder inwoners te bestrijden.

Beleidsveld: Jeugd 0-23 jaar

Maatschappelijk effect

Ieder kind groeit op in goede gezondheid, in een veilige omgeving en is goed voorbereid op het onderwijs. Het leerplichtige kind kan rekenen op passend onderwijs om vervolgens door te stromen naar een vervolgopleiding en/of werk. Optimaliseren van het voorzieningenniveau en passend zorgaanbod om ernstige opvoed- en opgroei problemen te verminderen en voorkomen.

Overige ontwikkelingen

Techniekpact West-Friesland

Regionaal nemen wij deel aan het Project Techniekpact West-Friesland als concreet voorbeeld van de bredere arbeidsmarkt- en onderwijsagenda, één van de speerpunten in het Pact van Westfriesland. Het gaat om een regionale bijdrage van de Westfrieese gemeenten, versleuteld naar inwonertal.

Activiteit

Gemeentelijk OnderwijsAchterstandenBeleid (GOAB)

Wat gaan we doen?

In samenwerking met het onderwijs, voorschoolse instellingen en gemeente zal er verder invulling gegeven worden aan het (verder) voorkomen en bestrijden van (onderwijs)achterstanden waarbij het bevorderen van integratie centraal staan. Een goede voorbereiding op de basisschool en doorgaande leerlijn zijn hiervoor belangrijke pijlers. Hiervoor wordt o.a. de specifieke uitkering GOAB van het Rijk ontvangen, ingezet.

Beleidsveld: Kunst, cultuur & ontwikkeling

Maatschappelijk effect

Een bibliotheekaanbod dat bekend is bij, toegankelijk is voor en voorziet in de behoefte van inwoners.

Overige ontwikkelingen

Voortzetting muziekonderwijs conform huidige regeling.

Activiteit

Zes Westfrieese gemeenten zetten de samenwerking voor het openbaar bibliotheekwerk voort

Wat gaan we doen?

Samen met de 5 overige gemeenten zetten wij de samenwerking voor het openbaar bibliotheekwerk voort. Daartoe wordt een nieuw convenant opgesteld voor de periode 2020-2023 waarin prestatieafspraken en afspraken over de gezamenlijke financiering worden opgenomen. Naast een bedrag per inwoner zijn de afzonderlijke gemeenten verantwoordelijk voor de huisvesting van de eigen bibliotheeklocaties. Dat betekent een stijging van de bijdrage van Kogonland. Dit laatste dient puur ter prijscompensatie.

Randvoorwaarde / risico's

Voorwaarde is dat ook bij de andere 5 gemeenten de bereidheid tot samenwerking en financiering aanwezig is.

Beleidsveld: Sport, recreatie & sportaccommodaties

Maatschappelijk effect

De gemeente verleent subsidie ten behoeve van jeugdleden en accommodaties. Dit stelt de verenigingen mede in staat hun maatschappelijke taak/verantwoordelijkheid te nemen om inwoners actief deel te laten nemen aan activiteiten of zich in te zetten als vrijwilliger. Regelmatig ondersteunt de gemeente verenigingen bij de uitvoering van hun maatschappelijke taak. Voorbeelden hiervan zijn de initiatieven in het kader van het project 'In control of alcohol en drugs', het aanbieden van een Energiescan om sportaccommodaties te verduurzamen en het sportkennisteam.

Versterken van (sport) verenigingen. Verenigingen zijn het cement van de samenleving zij hebben te maken met

- teruglopende leden aantallen met als gevolg minder inkomsten
- minder vrijwilligers
- meer maatschappelijke taken

Overige ontwikkelingen

Materialen in onze sportzalen voldoen niet meer aan de huidige aangescherpte wettelijke eisen en zijn aan vervanging toe. Op dit moment wordt er geïnventariseerd wat er nodig zal zijn. De kosten, incidenteel van aard, zijn nog niet bekend. De geschatte kosten zijn € 75.000.

Het sportakkoord, met de ambities

- Inclusief sporten (niemand staat buitenspel)
- Duurzame sportinfrastructuur
- Vitale sport- en beweegaanbieders
- Positieve en veilige sportcultuur
- Vaardig in bewegen (gekwalficeerde trainers)

zal vanaf 2020 in nauwe samenwerking met het Sportkennisteam worden uitgevoerd en eventueel met de inzet van een buurtsportcoach. Hierin worden verbindingen gezocht met verenigingen-maatschappelijke partners-commerciële partners- en gemeente. Hiervoor is een landelijke subsidie beschikbaar.

Activiteit

Opstellen regelarm legesbeleid

Wat gaan we doen?

Lokale initiatieven vanuit het verenigingsleven of de samenleving stimuleren door een nieuw op te stellen regelarm legesbeleid. Dit onderwerp raakt ook de andere beleidsvelden en beperkt zich niet alleen tot sportverenigingen.

De legesverordening wordt aangepast. Vooruitlopend op het nieuw te vormen legesbeleid zullen met ingang van 1 januari 2020 geen leges meer geheven worden voor vergunningen die door verenigingen worden ingediend voor evenementen. Bovendien wordt beoordeeld of aanvraagprocedures voor evenementen vereenvoudigd kunnen worden.

Randvoorwaarde / risico's

Het is niet mogelijk exact aan te geven hoeveel de inkomstenderving betreft als geen leges meer geheven worden voor aanvragen voor evenementen die door verenigingen worden ingediend.

Aanvragen voor evenementenvergunning worden ingediend bij de afdeling Wonen & Ondernemen. Aanvraagprocedures en beschikkingen zijn afgestemd op onderliggende regelgeving.

Beleidsveld: Zorg & voorzieningen

Maatschappelijk effect

Onze inwoners kunnen, als het nodig is, rekenen op ondersteuning op maat. We waarderen en waar nodig (onder)steunen van mantelzorgers en vrijwilligers zodat deze in staat zijn én blijven om zich belangeloos in te zetten voor mede-inwoners.

Overige ontwikkelingen

Monitor Sociaal Domein

In 2020 wordt het onderzoek Monitor Sociaal Domein uitgevoerd gecombineerd met de inwonerpeiling (zie ook programma 1). De resultaten hiervan worden meegenomen in het toekomstige beleid Sociaal Domein.

Regeling toekomstbestendig wonen

Met deze regeling worden de inwoners geholpen met het verduurzamen en gelijktijdig toekomstbestendig maken van hun woning. Hiervoor wordt in totaal € 500.000 (in de vorm van geldleningen) aan inwoners beschikbaar gesteld.

Wet verplichte GGZ

Vanaf 2020 wordt de gemeente verantwoordelijk voor werkzaamheden in het kader van de Wet verplichte GGZ (Wvvggz). Onder de Wvvggz kunnen gedwongen opnames maar ook andere interventies zoals ambulante behandeling en begeleiding worden opgelegd. De gemeente ontvangt voor deze transitie middelen van het Rijk, de hoogte van het bedrag en de eventuele kostendekkendheid zijn nog niet bekend.

Activiteit

Voortzetten van wijkleercentrum Avenhorn

Wat gaan we doen?

Voortzetten van het wijkleercentrum Avenhorn. Februari 2020 loopt de tweejarige pilotperiode af. In het wijkleercentrum komen alle vier de doelstellingen die zijn vastgesteld in het beleidsplan Sociaal Domein "Vanuit de klei" samen. Het wijkleercentrum wordt na afloop van de pilot in zijn huidige vorm voortgezet. De gemeente is hierbij slechts faciliterend. De uitvoering is geheel aan de andere partners (Horizon college, Wilgaerden en Omring).

Randvoorwaarde / risico's

Voorwaarde is dat ook de andere partners (Horizon college, Wilgaerden en Omring) hun bijdragen blijven leveren.

Activiteit

Vrijwilligers en mantelzorgers ondersteunen volgens het nieuwe vastgestelde beleid

Wat gaan we doen?

Vrijwilligers

Matching vraag en aanbod van vrijwilligers wordt uitgevoerd door een derde partij.

Mantelzorgers

Verstrekken van de jaarlijkse mantelzorgwaardering en het organiseren van de jaarlijkse activiteit voor mantelzorgers.

Randvoorwaarde / risico's

Vrijwilligers:

Het betreft een nieuw ingekochte dienst. De uitvoering van die dienst heeft tijd nodig om een netwerk op te bouwen en efficiënt en effectief uitgevoerd te kunnen worden.

Mantelzorgers:

Het betreft een open-einde regeling. Hierdoor bestaat het risico dat het budget wordt overschreden.

Beleidsindicatoren

Het opnemen van beleidsindicatoren in de begroting is verplicht. Het BBV schrijft voor dat de verantwoording per programma inzicht biedt in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd. Dit dient ten minste toegelicht te worden aan de hand van de bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren. In de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten' zijn deze beleidsindicatoren opgenomen.

Per programma geven we de meest recente beleidsindicatoren aan die een vergelijking met andere gemeenten mogelijk maken. De meeste beleidsindicatoren kunt u vinden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Als voor een beleidsindicator geen relevante gegevens (van het jaar 2017 en verder) door de bronhouder kunnen worden verstrekt dan wordt dit bij de beleidsindicator in de onderstaande tabel met '-' weergegeven.

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Trend*	< 25.000 inw.**	Nederland
Sociaal domein						
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners (15-74 jaar)	2018	8,2	↑	9,9	15,3
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2018	8,7	↓	9,2	10,4
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2018	<0,05	→	-	-
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2018	0,9	↑	0,9	1,1
Cliënten met maatwerkarrangement WMO	per 1.000 inwoners	2018	39	↑	53	65
Banen	per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-75 jaar	2018	464,3	→	539,8	663,0
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking	2018	70,9	↑	68,7	67,8
Personen met een bijstandsuitkering	per 1.000 inwoners	2018	14,0	↑	20,6	40,1
Onderwijs						
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	-	→	-	1,82
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	-	→	-	26,58

* vergelijking met voorgaand jaar.

** vergelijkbare gemeenten met minder dan 25.000 inwoners.

Financieel overzicht

Wat gaat het kosten?

Beleidsvelden (x € 1.000)	Jaar- rekening	Bestaand beleid	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Inkomensvoorzieningen	5.088	5.163	5.177	5.133	5.122	5.122
Jeugd 0-23 jaar	7.585	7.668	13.152	15.347	7.525	7.525
Kunst, cultuur & ontwikkeling	400	415	435	435	435	435
Sport, recreatie & sportaccomm.	1.322	1.508	1.298	1.231	1.226	1.226
Zorg & voorzieningen	3.843	4.500	4.452	4.457	4.462	4.467
Totaal lasten	18.237	19.254	24.514	26.604	18.769	18.774
Inkomensvoorzieningen	2.744	2.656	2.706	2.706	2.706	2.706
Jeugd 0-23 jaar	52	158	158	158	158	158
Kunst, cultuur & ontwikkeling	5	5	5	5	5	5
Sport, recreatie & sportaccomm.	855	1.090	968	968	968	968
Zorg & voorzieningen	211	125	89	89	89	89
Totaal baten	3.867	4.034	3.927	3.927	3.927	3.927
Totaal saldo	N 14.370	N 15.219	N 20.587	N 22.677	N 14.843	N 14.848

Financiële toelichting programma Welzijn & Zorg

Opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2019 binnen dit programma worden hieronder per beleidsveld toegelicht.

Inkomensvoorzieningen:

De lasten zijn per saldo ten opzichte van 2019 nauwelijks gewijzigd. Binnen de verschillende taakvelden die onder dit beleidsveld vallen zijn een aantal opvallende verschillen te zien, namelijk:

- Eenmalige bijstelling werk en inkomen in 2019.
- Bijstellingen naar aanleiding van de begroting 2020 van WerkSaam Westfriesland.

De baten zijn *licht gestegen* ten opzichte van voorgaand begrotingsjaar in verband met een stijging van ontvangsten in het kader van de vangnetregeling.

Kindcentrum Avenhorn:

Binnen het beleidsveld Jeugd 0-23 jaar is een grote stijging te zien in de lasten ten opzichte van voorgaand begrotingsjaar. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door de eerste deelinvestering die in 2020 gaat plaatsvinden voor het Kindcentrum Avenhorn.

Sport, recreatie en sportaccommodaties:

De *daling* van de lasten in 2020 ten opzichte van 2019 binnen dit beleidsveld wordt grotendeels veroorzaakt door:

- In 2019 is de laatste in de reeks van drie aanvragen gelden beschikbaar gesteld gericht op de gefaseerde vernieuwing van de accommodatie van voetbalvereniging RKEDO.
- Incidentele hogere lasten in verband met vervangen verlichting bij tennisclub T.C. Ursem voor ledverlichting.

Naast een daling van de lasten is een *daling* van de baten te zien binnen dit beleidsveld. Deze daling is grotendeels als volgt te verklaren:

- In 2019 is eenmalig een hogere gebruikersvergoeding ontvangen naar aanleiding van de afrekening over 2018 van de voetbalvereniging Victoria O uit Obdam.

Zorg & voorzieningen:

De *lichte daling* van de lasten in 2020 ten opzichte van 2019 binnen dit beleidsveld wordt grotendeels veroorzaakt door het feit dat in 2019 eenmalig een krediet is verstrekt voor het project inkoop 2019 Sociaal Domein.

De *daling* van de baten heeft te maken met eenmalige stelpost die in 2019 is opgenomen in verband met de aansluiting Wmo.

Nieuw beleid en investeringen

(x € 1.000)	Benodigd krediet	Beleidsveld	Dekking	Structureel	Incidenteel	Begroting 2020
<u>Investeringen</u>						
Vervangen diverse sportmaterialen	75	Sport, recreatie & sportaccomm.	Activeren, afschr in 10 jr	8		8
<u>Nieuw beleid</u>						
Techniekpact West-Friesland	7	Jeugd 0 - 23 jaar	Exploitatie	7		7
Organisatie sportweek	3	Sport, recreatie & sportaccomm.	Exploitatie	3		3
Wijkleercentrum Avenhorn	20	Zorg & voorzieningen	Exploitatie	20		20

Wonen & Ondernemen

Wat willen we in 2020?

1. Verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving: Wij zetten in op een beter leefmilieu en een duurzame kwaliteit en beheer van de openbare inrichting. Een gemeente met ruimtelijke kwaliteit door een afgewogen verdeling van groen, water, bebouwing en infrastructuur. Een duurzame gemeente, die toekomstwaarde creëert voor bewoners en bedrijven.
2. Uitvoering geven aan uitvoeringsplannen 'Ondernemend Koggenland' en 'aantrekkelijk recreëren en verblijven' als onderdeel van de kadervisie: De regio Westfriesland werkt samen aan de bevordering van het toerisme en in het bijzonder promotie en marketing. Samen optrekken is belangrijk, onder andere om meer toeristen naar Westfriesland te brengen. We zijn aangesloten bij 'Holland boven Amsterdam' waarin wordt samen gewerkt aan de gebiedspromotie van Noord-Holland Noord. Daarnaast is Koggenland deelnemer in de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Westfriesland welke de belangen behartigt van openlucht recreatie, natuur en landschap.

Achtergrondinformatie en ontwikkelingen

Omgevingswet

De Omgevingswet brengt de nodige veranderingen met zich mee als het gaat om regels, beleid, bevoegdheden, automatisering, werkprocessen en organisatie. Deze wet treedt in werking op 1 januari 2021 en vergt veel voorbereiding. Inmiddels heeft de raad het koersdocument, het plan van aanpak en bijbehorende krediet vastgesteld. Het plan van aanpak is gestoeld op drie pijlers: regionale implementatie, bestemmingsplan (voorloper Omgevingsplan) verbrede reikwijdte en opstellen kadervisie. Een van de effecten van de Omgevingswet is dat er een andere werkwijze van ons verlangd gaat worden (o.a. snellere doorlooptijd vergunningen). In het najaar 2019 wordt gestart met de participatie en begin 2020 zal de kadervisie aan uw raad worden voorgelegd. Daarnaast zijn we in overleg met de ketenpartners (Veiligheidsregio en Omgevingsdienst). Indien dit toegevoegde waarde heeft, kunnen er meer taken worden overgeheveld naar de ketenpartners.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Gemeenten zijn nu verantwoordelijk voor de bouwtechnische toets alvorens een vergunning wordt afgegeven. De nieuwe wet heeft tot doel om de kwaliteitsborging van bouwwerken te verbeteren en (mede daardoor) de positie van bouwconsumenten te versterken. De gemeente krijgt een andere taak en private partijen krijgen meer verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid. De wet is uitgesteld maar recentelijk door de Eerste Kamer aangenomen. De wet treedt in werking vanaf 2021. De wijze van implementatie wordt naar verwachting regionaal opgepakt.

Raadsopdrachten Wonen en Duurzaamheid

De raadsopdrachten Wonen en Duurzaamheid zijn opgegaan in de kadervisie. Dit geldt ook voor de collegedoelstellingen 'Ondernemend Koggenland' en 'aantrekkelijk recreëren en verblijven'. Deze kadervisie, inclusief (concept) uitvoeringsprogramma wordt begin 2020 vastgesteld. Met uw raad bevinden wij ons in de ontwikkelfase van de zogenoemde verkenningen, die onderdeel gaan uitmaken van de kadervisie. In deze begroting is nog geen rekening gehouden met financiële consequenties met name op het gebied van duurzaamheid. Op het moment dat uw raad de inhoudelijke keuzes maakt zullen de financiële effecten op hoofdlijnen duidelijk worden.

Woningmarkt

Op basis van de gemeentelijke structuurvisie en regionale woonvisie werken we in 2020 verder aan woningbouw op verschillende locaties. Voor wat betreft de toewijzing van huurwoningen is het voornemen om in 2020 te starten met een nieuw regionaal woonruimteverdeelsysteem, om de kansen van diverse groepen op de woningmarkt te verbeteren. Hierbij betrekken wij ook de wens vanuit uw raad om de mogelijkheden voor meer lokale toewijzing, te onderzoeken.

Overdracht taken Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en gemeenten

Er is een intentieverklaring gesloten met het HHNK omtrent het toekomstig beheer van water en wegen. Uitgangspunt is dat water wordt overgedragen aan het HHNK en wegen naar gemeenten. Overige (financiële) condities en voorwaarden zijn onderdeel van het gesprek. Dit leidt tot extra inspanningen op toekomstig onderhoud dit lichten we nader toe in de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen'.

Woningbedrijf

Op 17 juni 2019 heeft uw raad onder andere de missie, visie, transformatieopgave, de organisatorische ambities en bijbehorende financiële kaders vastgesteld van het cluster vastgoed. In het bijzonder van het Gemeentelijk Woningbedrijf. De daarin benoemde opgave is door het college in uitvoering gebracht en zal meerdere jaren in beslag nemen.

Huisvesting buitendienst

Op 17 juni 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met een onderzoek naar de huisvesting van de buitendienst. Dit onderzoek wordt eind 2019 afgerond en in de loop van 2020 volgen de eventuele vervolgstappen.

Beleidsvelden programma Wonen & Ondernemen

Het programma Wonen & Ondernemen bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- Omgevingstaken inclusief wonen
- Woningbedrijf
- Grondbedrijf
- Openbare ruimte
- Economie & toerisme

Beleidsveld: Omgevingstaken

Maatschappelijk effect

Voorzien in de gemeentelijke woningbehoefte en ruimtebehoefte voor bedrijvigheid, recreatie en toerisme. Behouden van een veilige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. Borgen van de rechtszekerheid voor inwoners en ondernemers. En een zo optimaal mogelijke dienstverlening op het gebied van omgevingsvergunning.

Beleidsveld: Gemeentelijk Woningbedrijf

Maatschappelijk effect

Gemeentelijk Woningbedrijf Koggenland voorziet binnen gemeente Koggenland in de woonvraag van woningzoekenden die op de markt van koopwoningen en commerciële huurwoningen niet terecht kunnen. In de praktijk zijn dit met name de lagere inkomens met een (belastbaar) verzamelinkomen tot € 38.035,- (prijsspeil 2019). Het Woningbedrijf exploiteert daartoe een duurzame woningportefeuille met kwalitatief goede woningen om nu en in de toekomst te zorgen voor voldoende, betaalbare en duurzame woningen voor de verschillende doelgroepen.

Overige ontwikkelingen

Het Woningbedrijf staat de komende periode voor flinke opgaven. De landelijke overheid zet sterk in op het halen van gestelde klimaat- en milieudoelstellingen en daarmee op de verduurzaming van de woningvoorraad. Tevens wordt het Woningbedrijf geconfronteerd met diverse maatschappelijke trends op het brede terrein van wonen waaronder de vergrijzing en snel veranderende consumentenbehoeften. Daarnaast vinden er momenteel veranderingen in de organisatie en bedrijfsprocessen van het cluster Vastgoed (waar ook het Woningbedrijf onder valt) plaats waarbij vastgoedsturing een meer centrale positie krijgt.

In dit kader is de afgelopen periode gewerkt aan het formuleren van de portefeuillestrategie 2019-2033 en de bijbehorende transformatieopgave voor de woningportefeuille. Deze zijn samen met de nieuwe missie en visie op het Woningbedrijf op 17 juni 2019 vastgesteld door uw raad. Hiermee wordt richting gegeven aan de strategie van het Woningbedrijf voor de komende jaren. Naast inspelen op ontwikkelingen op de woningmarkt en wet- en regelgeving geeft het richting aan de (dagelijkse) activiteiten en interne processen van het Woningbedrijf zoals verhuur en planmatig onderhoud. Op dit moment heeft het Woningbedrijf 812 woningen in bezit (stand 10 juli 2019). In de nieuwe portefeuillestrategie is de ambitie neergelegd om de omvang van de portefeuille minimaal gelijk te houden met het streven om te groeien naar 850 woningen in 2033.

Nieuwbouw

In mei 2019 is gestart met de uitvoering van het plan voor de locatie Bavo in Ursem, met een mix van zestien levensloopbestendige en kleine woningen (één- en tweepersoonshuishoudens). Naar verwachting zal de oplevering en overdracht aan het Woningbedrijf in 2020 plaatsvinden. Daarnaast wordt naar verwachting in 2020 gestart met de planontwikkeling van elf appartementen op locatie Buitenplaats in De Goorn.

Aan- en verkoop

Voor 2020 is rekening gehouden met de aankoop van twaalf woningen in het plan locatie Bavo ten behoeve van het Woningbedrijf. Het verkoopbeleid leidt ertoe dat jaarlijks enkele woningen worden verkocht.

Verduurzaming

In 2020 worden de complexen nader bekeken op basis waarvan verduurzamingsprojecten worden gedefinieerd.

Onderhoud Woningbedrijf

In 2020 wordt gestart met een conditiemeting van het bezit op basis waarvan een nieuwe meerjarenonderhoudsplan wordt opgesteld. Dit kan leiden tot aanpassing van de onderhoudsvoorziening.

Beleidsveld: Grondbedrijf

Maatschappelijk effect

Via het Grondbedrijf bijdragen aan locaties voor woningbouw en bedrijvigheid.

Beleidsveld: Openbare ruimte

Maatschappelijk effect

Het in stand houden van een veilige, prettige en functionele leefomgeving.

Overige ontwikkelingen

In het vierde kwartaal van 2019 wordt de dienstverleningsovereenkomst met HVC en de afvalstoffenverordening aan de raad aangeboden. Na aanbieding hiervan wordt het grondstoffenplan aangeboden waaruit een tariefstelling tot stand komt. Het financiële effect van het besluit over de tariefstelling van de raad wordt als begrotingswijziging in de begroting verwerkt.

Activiteit

Verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving

Wat gaan we doen?

Op dit moment zijn wij bezig met opstellen van een verkenning (waar hebben we het over of waar moeten we het over hebben) welke gebruikt kan worden tijdens het participatietraject voor de kadervisie. Dit leidt tot informatie (van onze inwoners) over hoe onze inwoners kijken naar de kwaliteit van onze leefomgeving.

Op basis van onder andere die informatie gaan we in 2020 een integrale visie opstellen aangaande de fysieke leefomgeving. Aandachtspunten zijn: openbaar groen/bomen, waterberging, onderhoudsniveaus wegen, trottoirs en fietspaden en dergelijke.

Beleidsveld: Economie & toerisme

Maatschappelijk effect

Het voorzien in voldoende en bereikbare werkgelegenheid, in de behoefte aan economische en recreatieve voorzieningen en in de behoefte aan ontwikkelingsruimte en infrastructuur voor ondernemers.

Activiteit

Ondernemend Koggenland, aantrekkelijk recreëren en verblijven

Wat gaan we doen?

Begin 2020 wordt de kadervisie en het uitvoeringsprogramma vastgesteld. Afhankelijk van de besluitvorming volgt een begrotingswijziging. Naar aanleiding hiervan kunnen de eerste acties opgepakt worden.

Beleidsindicatoren

Het opnemen van beleidsindicatoren in de begroting is verplicht. Het BBV schrijft voor dat de verantwoording per programma inzicht biedt in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd. Dit dient ten minste toegelicht te worden aan de hand van de bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren. In de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten' zijn deze beleidsindicatoren opgenomen.

Per programma geven we de meest recente beleidsindicatoren aan die een vergelijking met andere gemeenten mogelijk maken. De meeste beleidsindicatoren kunt u vinden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Als voor een beleidsindicator geen relevante gegevens (van het jaar 2017 en verder) door de bronhouder kunnen worden verstrekt dan wordt dit bij de beleidsindicator in de onderstaande tabel met '-' weergegeven.

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Trend*	< 25.000 inw.**	Nederland
Economie						
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inwoners 15-74 jaar	2018	124,4	↑	128,3	125,0
Functiemenging	%	2018	46,1	→	48,3	52,8
Volksgezondheid en milieu						
Huishoudelijk restafval	kilogram per inwoner	2017	28	↑	25	28
Hernieuwbare elektriciteit	%	2017	31,7%	↑	-	16,9%

* vergelijking met voorgaand jaar.

** vergelijkbare gemeenten met minder dan 25.000 inwoners.

Financieel overzicht

Wat gaat het kosten?

Beleidsvelden (x € 1.000)	Jaar- rekening	Bestaand beleid	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Omgevingstaken	795	1.436	1.327	1.052	1.041	1.002
Woningbedrijf	4.917	5.194	5.598	5.302	5.370	5.480
Grondbedrijf	2.020	5.413	8.103	2.792	2.129	466
Openbare ruimte	7.232	8.118	7.552	7.667	7.679	7.692
Economie & Toerisme	88	124	124	124	124	124
Totaal lasten	15.051	20.285	22.703	16.937	16.344	14.764
Omgevingstaken	777	598	553	538	538	538
Woningbedrijf	6.160	5.695	6.081	6.101	6.256	6.413
Grondbedrijf	2.007	5.413	8.103	2.792	2.129	466
Openbare ruimte	704	1.603	637	642	642	642
Economie & Toerisme	6	4	4	4	4	4
Totaal baten	9.655	13.313	15.377	10.078	9.570	8.063
Totaal saldo	N 5.396	N 6.972	N 7.326	N 6.859	N 6.774	N 6.701

Financiële toelichting programma Wonen & Ondernemen

Opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2019 binnen dit programma worden hieronder per beleidsveld toegelicht.

Omgevingstaken:

Binnen dit beleidsveld is de *daling* van de lasten ten opzichte van 2019 voornamelijk toe te rekenen aan de eenmalige uitgaven voor de inzet van de Omgevingsdienst voor de aanpassingen van woningen voor verkeerslawaaï. Daarnaast is dit jaar (in de vorm van een krediet) een hoger bedrag opgenomen voor implementatie van de Omgevingswet.

Woningbedrijf:

De *stijging* van de kosten van het Woningbedrijf zijn grotendeels toe te rekenen aan de financiële gevolgen van de professionalisering van het cluster Vastgoed als gevolg van de nieuwe visie van het Woningbedrijf. Hetzelfde geldt voor de aanzienlijke *stijging* van de baten. Voorgaand begrotingsjaar is in de begroting uitgegaan van de verkoop van vier woningen per jaar. In het huidige begrotingsjaar is naar aanleiding van deze nieuwe visie uitgegaan van de verkoop van tien woningen per jaar. De verwachte huuropbrengsten zijn door de extra verkopen naar beneden bijgesteld.

Openbare ruimte:

De *daling* van de lasten in 2020 ten opzichte van 2019 binnen dit beleidsveld wordt grotendeels veroorzaakt door de eenmalige investering in 2019 in de grondverwerving van Provincie N23 nabij Polderweijde en inrichting werf Obdam (n.a.v. nieuwe aansluiting N23).

Verder is ook een *daling* in de baten te zien die volledig toegerekend kunnen worden aan de daling van de ontvangen leges omgevingsvergunningen. In het huidige begrotingsjaar worden minder bouwaanvragen verwacht in tegenstelling tot voorgaand begrotingsjaar waarin o.a. de bouwaanvragen voor het Kindcentrum Avenhorn en de woningen op de Buitenplaats eenmalig waren opgenomen.

Nieuw beleid en investeringen

(x € 1.000)	Benodigd krediet	Beleidsveld	Dekking	Structureel	Incidenteel	Begroting 2020
<u>Investerings</u>						
Machines Buitendienst	80	Openbare ruimte	Activeren, afschr in 8 jr	10		10
<u>Nieuw beleid</u>						
Visie en ontwikkeling cluster Vastgoed (o.a. verduurzaming woningbestand)	422*	Woningbedrijf	exploitatie Woningbedrijf		422	422
Totaal	502			10	422	432

*conform raadsbesluit 'Visie en ontwikkeling cluster Vastgoed', 17 juni 2019.

Financieel overzicht van programma's

Programma <i>(x € 1.000)</i>	Jaar- rekening		Bestaand beleid		Begroting		Meerjarenbegroting					
	2018		2019		2020		2021	2022	2023			
Dienstverlening & Bestuur	18.713		21.515		21.623		22.071	21.541	21.658			
Welzijn & Zorg	18.237		19.254		24.514		26.604	18.769	18.774			
Wonen & Ondernemen	15.051		20.285		22.703		16.937	16.344	14.764			
Totaal lasten	52.001		61.053		68.840		65.612	56.654	55.196			
Dienstverlening & Bestuur	39.242		41.831		42.930		43.727	42.869	42.998			
Welzijn & Zorg	3.867		4.034		3.927		3.927	3.927	3.927			
Wonen & Ondernemen	9.655		13.313		15.377		10.078	9.570	8.063			
Totaal baten	52.765		59.179		62.234		57.731	56.365	54.988			
Totaal saldo	V	764	N	1.875	N	6.606	N	7.880	N	289	N	208
Lasten	678		1.884		483		799	886	933			
Baten	2.500		3.759		7.089		8.680	1.175	1.141			
Saldo reserves	V	1.823	V	1.875	V	6.606	V	7.880	V	289	V	208
Saldo na reserves	V	2.587			N		N		N		N	

Paragrafen

Naast de programma's nemen we acht programma overstijgende paragrafen op in de begroting. In de paragrafen wordt inzicht gegeven in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

Deze paragrafen hebben betrekking op:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid
- fiscaal

Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf 'lokale heffingen' krijgt u een overzicht en een toelichting op de lokale heffingen, het beleid ten aanzien van de lokale heffingen en een overzicht van de tarieven.

Overzicht lokale heffingen

Naast de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn de gemeentelijke belastingen en de heffingen de belangrijkste inkomstenbronnen.

- Belastingen zijn ongebonden heffingen, de opbrengst is vrij besteedbaar. Gemeente Koggenland kent de volgende belastingen:
  - onroerendezaakbelastingen
  - forensenbelastingen
  - hondenbelasting (m.i.v. 1 januari 2020 afgeschaft)

De opbrengst wordt bepaald door de gemeenteraad.

- Heffingen zijn gebonden heffingen waarbij een bepaalde vergoeding wordt betaald voor een specifieke dienst. De opbrengst van de heffing mag niet meer bedragen dan de kosten die we hiervoor maken. Gemeente Koggenland kent de volgende heffingen:
  - afvalstoffenheffing
  - rioolheffing
  - leges
  - lijkbezorgingrechten (grafrechten)

Toelichting lokale heffingen

WOZ-waarde

Op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) bepaalt de gemeente jaarlijks de waarde van alle woningen, bedrijfspanden en onbebouwde stukken grond. De WOZ-waarde van een onroerende zaak wordt door de gemeente bepaald naar de waarde op waardepeildatum. De waardepeildatum ligt altijd op 1 januari van het vorige belastingjaar. Dus voor het belastingjaar 2020 kijken we naar waardepeildatum 2019.

De verwachte gemiddelde stijging in waarde van alle woningen in Koggenland voor het belastingjaar 2020 is 4,8%.

De kwaliteit van de WOZ-waarden wordt gecontroleerd door de Waarderingskamer.

Zij heeft na onderzoek medegedeeld dat de taxaties aan de gestelde eisen voldoet en dat gemeente Koggenland (net als voorgaande jaren) het predicaat "Goed" verdient. Daar zijn we trots op. Na deze goedkeuring hebben we toestemming om de aanslagen te mogen verzenden.

De WOZ-waarde van woningen is sinds 1 oktober 2016 een openbaar gegeven. De WOZ-waarde van woningen kan worden opgevraagd via de website www.wozwaardeloket.nl.

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelasting (OZB) is gebaseerd op de WOZ-waarde van een object (woning, bedrijf en/of grond). De WOZ-waarde staat vermeld op het aanslagbiljet.

De eigenaar van een **woning** betaalt alleen het eigenarengedeelte OZB.

De eigenaar en gebruiker van een **bedrijf** betaalt beide bedragen.

Forensenbelastingen

We heffen deze belastingen van personen die niet in de gemeente zijn ingeschreven, maar hier wel verblijven. Daarmee dragen zij bij in de kosten van gemeentelijke voorzieningen.

Afvalstoffenheffing

De HVC verzorgt voor de gemeente Koggenland de inzameling en verwerking van het huishoudelijke afval. Hiervoor worden kosten bij ons in rekening gebracht. Deze kosten worden via de afvalstoffenheffing in rekening gebracht bij onze inwoners. Er zijn verschillende tarieven voor één of meerpersoonshuishoudens.

Rioolheffing

Eigenaren van eigendommen die zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering dragen bij in de kosten daarvan. Hiermee betalen we de kosten van de inzameling en het transport van afvalwater, bedrijfsafvalwater en hemelwater.

Lijkbezorgingrechten (grafrechten)

Lijkbezorgingsrechten heffen we voor de kosten van het begraven en het onderhoud van graven in onze gemeente.

Leges

Met deze rechten brengen we de kosten van gemeentelijke diensten in rekening. Deze diensten verlenen we op aanvraag. Voorbeelden van deze diensten zijn vergunningverlening en afgifte paspoort en rijbewijs.

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het gemeentelijke beleid is om de belastingdruk voor de inwoners zo laag mogelijk te houden. Waar mogelijk stellen we een kostendekkend tarief vast voor heffingen. Het beleid en de tarieven worden vastgelegd in verordeningen. Een verordening is een door de raad vastgestelde regelgeving geldig binnen de gemeentegrenzen.

Uitgangspunt is dat de tarieven jaarlijks met de inflatiecorrectie worden aangepast, tenzij de tarieven wettelijk zijn vastgelegd. Het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie wordt toegepast.

De raad heeft op 1 juli 2019 besloten om een begin te maken met het onderzoeken en vaststellen van regelarm legesbeleid, waardoor onder andere lokale evenementen vrij worden gesteld van leges. De uitwerking van dit beleid zal deels in het vierde kwartaal van 2019 plaatsvinden en effect hebben op de legesverordening 2020.

Tarieven

De tarieven voor de gemeentelijke belastingen zijn:

Belastingen (ongebonden heffingen)	Tarief		
	2018	2019	2020
<u>Onroerendezaakbelasting (%)</u>			
woningen eigendom	0,0839	0,0792	0,0766
niet-woning eigendom	0,1262	0,1187	0,1181
niet-woning gebruiker	0,1034	0,0960	0,0955
<u>Forensenbelasting (€)</u>			
chalet	179,43	181,76	184,50
woning	364,72	369,46	375,00
<u>Hondenbelasting (€)</u>			
eerste hond	15,17	15,37	-
tweede hond	28,31	28,68	-
elke volgende hond	38,92	39,43	-
kennel	114,24	115,73	-

Heffingen (gebonden heffingen)	Tarief		
	2018	2019	2020 *
Afvalstoffenheffing (€)			
éénpersoonshuishouden	262,25	277,26	281,42
meerpersoonshuishouden	350,46	372,74	378,33
Rioolheffing (€)			
woning	137,00	137,00	137,00
niet - woning (derden / > 5 personen)	274,00	274,00	274,00
niet - woning (derden / < 5 personen)	137,00	137,00	137,00
niet - woning (<3m3)	35,00	35,00	35,00
extra aansluiting	35,00	35,00	35,00
kamers verzorgingstehuis	35,00	35,00	35,00
vaste standplaats op camping	100,00	100,00	100,00
passantenplaats op camping	14,00	14,00	14,00
* De tarieven 2020 zijn onder voorbehoud. Uw raad beslist hierover in de raad van december 2019.			

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Basis voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de woning/ het bedrijfspand. Uit de voorlopige marktanalyse Koggenland blijkt dat de gemiddelde WOZ-waarde van woningen met 4,8% stijgt. Om de begrote opbrengst te behalen, worden de tarieven OZB met een ongeveer gelijk percentage verlaagd en daarna verhoogd met het prijsindexcijfer van juni 2019. Daardoor blijft de opbrengst van de OZB in eerste instantie gelijk aan het vorige jaar. Daarna wordt de trendmatige tariefstijging toegepast.

Het belastingbedrag wordt berekend door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het OZB-tarief.

Voorbeeld:

WOZ-waarde: € 250.000

Tarief eigenarenbelasting woning: 0,0766%

Belastingaanslag eigendom woning: € 250.000 * 0,0766% = € 191,50

Afvalstoffenheffing

De HVC verzorgt namens de gemeente Koggenland de inzameling en de verwerking van het huishoudelijk afval. In het vierde kwartaal van 2019 komt er een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met de HVC. Deze overeenkomst leidt tot aanpassing van het afvalstoffentarief welke afhankelijk is van de ambities in het gemeentelijk grondstoffenplan. Voor de begroting worden de tarieven afvalstoffenheffing vooralsnog berekend aan de hand van tot nu bekende feiten.

Rioolheffing

De rioolheffing is met ingang van 2019 omgezet naar een eigenarenheffing. Dit leidt tot meer eenheid in de wijze van heffen binnen de Westfrieze gemeenten. De basis voor de berekening van de tarieven is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Daarin is besloten om de tarieven tot en met 2022 gelijk te houden op € 137,-.

Geraamde inkomsten

Onderstaand geven wij een overzicht van de geraamde baten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen.

Opbrengst belastingen en heffingen			
(x € 1.000)	rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020
<u>Belastingen (ongebonden heffingen)</u>			
onroerendezaakbelasting gebruikers	373	368	355
onroerendezaakbelasting eigenaren	2.373	2.368	2.400
hondenbelasting	29	30	0
forensenbelasting	100	95	95
<i>totaal belastingen</i>	<u>2.875</u>	<u>2.861</u>	<u>2.850</u>
<u>Heffingen (gebonden heffingen)</u>			
rioolheffing	1.410	1.403	1.430
afvalstoffenheffing	2.966	3.180	3.215
leges burgerlijke stand / bevolkingsregister	15	30	25
leges huwelijken/partnerschap	14	20	20
leges rijbewijzen	100	60	60
leges reisdocumenten	117	30	75
leges wabo-vergunningen	640	575	530
marktgeden	2	1	1
<i>totaal heffingen</i>	<u>5.264</u>	<u>5.299</u>	<u>5.356</u>
Totaal	8.138	8.160	8.206

Kostendekkendheid

Gemeenten dienen inzicht te bieden in de baten en lasten die zij toerekenen aan leges en heffingen met als doel de transparantie te verhogen met betrekking tot de totstandkoming van de legestarieven en andere gemeentelijke heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn.

In de bij de Legesverordening behorende tarieventabel wordt onderscheid gemaakt in drie titels.

Deze titels zijn:

- Titel 1 - Algemene dienstverlening / leges
- Titel 2 - Leefomgeving / omgevingsvergunning
- Titel 3 - Evenementen (o.a. horeca e.d.)

Voor de beoordeling is tevens berekend welke kostendekking er is voor:

- de rioolheffing;
- afvalstoffenheffing;
- en de begraafplaatsen (lijkbezorgingsrechten).

De kostendekking is als volgt:

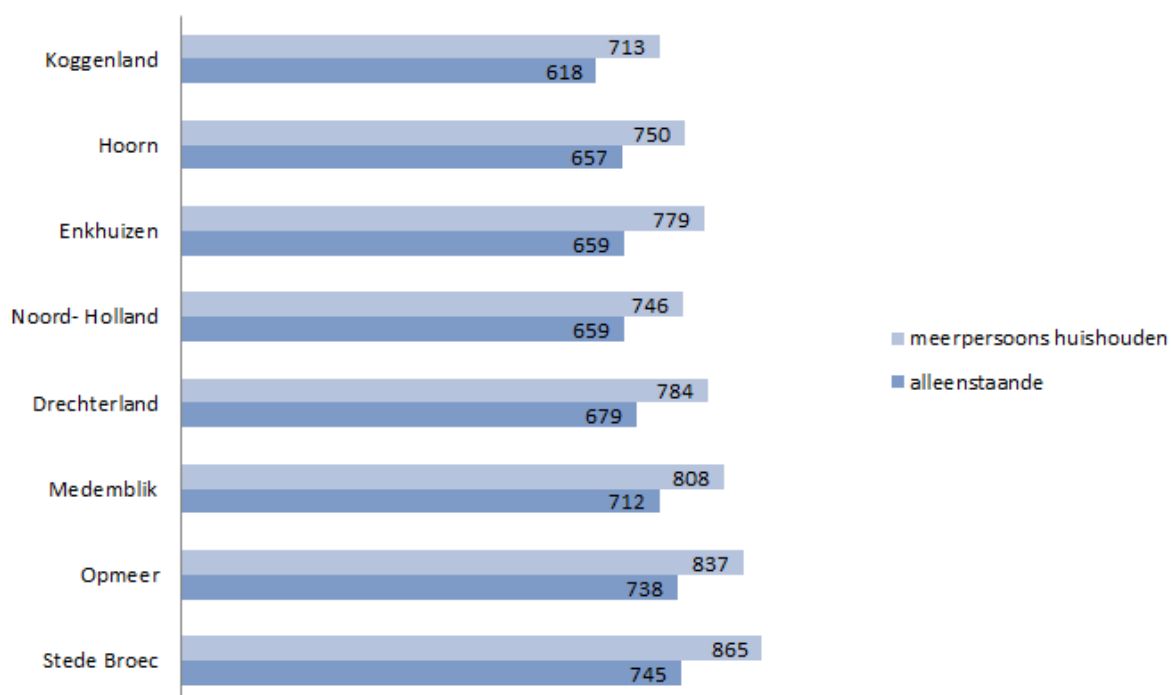
Berekening van kostendekkendheid van een heffing en leges						
(x € 1.000)	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Begraafplaatsen	Algemene dienstverlening	Leefomgeving	Evenementen
Kosten taakveld	1.280	2.984	69	266	511	2
Inkomsten taakveld (niet zijnde de heffing)	(263)					
<i>Directe kosten taakveld</i>	1.017	2.984	69	266	511	2
Overhead	112	4	66			
BTW	293	206	-			
<i>Indirecte kosten taakveld</i>	405	210	66	-	-	-
Totale kosten taakveld	1.422	3.194	134	266	511	2
Opbrengst heffingen	1.403	3.193	55	219	415	1
Dekkingspercentage (2020)	98,7%	100,0%	41,0%	82,3%	81,2%	21,6%
Dekkingspercentage (2019)	92,4%	99,4%	44,7%	88,4%	77,8%	31,7%

Lokale lastendruk

Onder de lokale lastendruk verstaan we het bedrag dat een huishouden aan de gemeente moet betalen aan belastingen en heffingen. We kijken daarvoor naar de meest voorkomende heffingen: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing.

Jaarlijks volgt en berekent het Coelo (Centrum voor onderzoek naar de economie van de lagere overheden) van de Rijksuniversiteit Groningen de ontwikkeling van de gemeentelijke belastingen en heffingen. In de Atlas lokale lasten voor het jaar 2019 wordt de lastendruk van alle gemeenten weergegeven. Hieronder wordt de lastendruk van de gemeente Koggenland vergeleken met die van de omringende gemeenten.

Lastendruk gemeentelijke belastingen 2019:

Bron: Coelo

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de lastendruk van gemeente Koggenland onder het gemiddelde van Noord-Holland blijft.

Kwijtscheldingsbeleid

Het is mogelijk om voor de aanslagen onroerendezaakbelastingen, riool- en afvalstoffenheffing kwijtschelding te krijgen. Om daarvoor in aanmerking te komen, moet het inkomen op of onder het sociaal minimum liggen (kwijtscheldingsnorm). Verder betrekken we het vermogen, de schulden en de financiële positie van de medebewoners van de aanvrager in de beoordeling van het kwijtscheldingsverzoek.

Op het gebied van kwijtschelding van belastingen werkt de gemeente nauw samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Gegevens worden uitgewisseld en beslissingen worden overgenomen. Hieronder treft u een overzicht aan van het aantal toekenning van kwijtschelding en de kwijtgescholden bedragen.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen						
(bedrag x € 1.000)	rioolheffing		afvalstoffenheffing		totaal	
	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag
2013	200	37	199	47	399	84
2014	175	31	200	50	375	81
2015*	185	20	210	39	395	59
2016	176	22	170	46	346	68
2017**	193	26	198	55	391	81
2018	189	25	190	56	379	81

* De daling van het aantal kwijtscheldingen vanaf 2015 is het gevolg het feit dat het inlichtingenbureau voor gemeenten onderzoek doet naar de vermogenspositie van de aanvragers van kwijtschelding.

** Vanaf 2017 zien we een stijging van de kosten voor kwijtschelding in verband met een toename van het aantal kwijtscheldingen aan met name vergunninghouders.

De gemeenteraad heeft besloten om met ingang van 2019 de rioolheffing om te zetten van een gebruikersheffing naar een eigenarenheffing. Dit betekent in de praktijk dat een huurder van een woning/bedrijfspannd geen aanslag meer ontvangt. Deze wordt opgelegd aan de eigenaar en de verwachting is dat er nauwelijks aanvragen zullen zijn voor kwijtschelding.

Onderhoud kapitaal goederen

Inleiding

Kapitaalgoederen heeft de gemeente nodig om de diensten en goederen die zij aan haar inwoners levert te produceren. Dit zijn goederen die vaak veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan. In deze paragraaf zijn de volgende kapitaalgoederen opgenomen:

- wegen
- riolering
- groen
- gemeentelijke gebouwen
- openbare verlichting
- water
- machines buitendienst

Voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen zijn beleidskaders en kwaliteitsniveaus vastgesteld

Wegen

De planning voor het groot en klein onderhoud gebeurt op basis van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Wegen. Het huidige beheerplan Wegen (2017-2021) is in de 'crisis' opgesteld en is budget gestuurd, hierdoor is er uitgesteld onderhoud ontstaan. Aangezien we nu ruim uit de crisis zijn willen we het huidige MJOP eerder oppakken dan de looptijd en voor 2020-2023 een kwaliteit gestuurd MJOP opstellen. Hiermee vervalt ook de lijst uitgesteld onderhoud. In Q4 2019 zal dit MJOP worden aangeboden aan de raad ter besluitvorming.

Intentieovereenkomst overdracht wegen

In juli 2017 is er een intentieovereenkomst getekend met de zeven Westfrieze gemeenten voor de overdracht wegen van het HHNK naar de gemeenten.

In maart 2018 is er een plan van aanpak opgesteld om te komen tot die overdracht. Uitgangspunt is dat de totale gemeentelijke lasten in elk van de Westfrieze gemeenten als gevolg van de overdracht van wegen vanuit het Hoogheemraadschap niet hoger worden. Bij de beoordeling hiervan worden de huidige gemeentelijke belastingen vermeerderd met de huidige wegenheffing uit de waterschapslasten. Uitgezonderd is de trendmatige verhoging. De planvorming is in volle gang en in september/oktober 2019 zal er nog raadsbrede informatie komen in de regio raad om in december 2019 het geheel ter besluitvorming aan te bieden.

Riolering

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2019-2022 bevat de doelstellingen, een overzicht van de benodigde maatregelen, kosten en een overzicht van de ontwikkeling van de inkomsten (de rioolheffing). In het kader van de samenwerking in de waterketen zijn er in Westfriesland al mooie resultaten behaald waarbij uiteraard ook het veranderend klimaat een grote rol speelt.

Groen

De coalitie heeft in het coalitieprogramma 2018-2022 aangegeven voorstander te zijn van het planten van meer bomen. Bomen zijn erg belangrijk: ze hebben een esthetische waarde, dragen bij aan een betere luchtkwaliteit en reguleren klimatologische omstandigheden. Ook hebben bomen een ecologische- en economische waarde. Ook zijn mensen doorgaans gelukkiger in een bomenrijke omgeving.

Bomenbeleidsplan

Om een gezond en gevarieerd bomenbestand te waarborgen is een bomenbeleidsplan essentieel. De

borging van dit beleidsplan vindt plaats via het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Groen. De kosten om het bomenbeleidsplan op te stellen zijn begroot op € 25.000. De overdracht wegen HHNK is aanstaande. Afhankelijk van de besluitvorming van de gemeenteraad worden de bomen die meegaan in de overdracht opgenomen in het bomenplan teneinde een integraal plan te bewerkstelligen.

Gemeentelijke gebouwen

De gemeentelijke portefeuille bestaat uit 42 objecten en zijn als volgt ingedeeld:

Maatschappelijk vastgoed: 32

Onder maatschappelijk vastgoed wordt verstaan: sporthallen, gymzalen, kerktorens, zwembaden, volkstuinbouw etc.

Publieke dienst: 10

Onder gebouwen voor de publieke dienst wordt verstaan: brandweerkazernes, gemeentehuis, werf etc.

Brandweerkazernes

Alle brandweerkazernes zijn eigendom van de gemeente Koggenland met uitzondering van de brandweerkazerne in Avenhorn. Het economisch eigendom van de brandweerkazerne in Avenhorn is in handen van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord.

Onderhoud gebouwen

In 2017 is de 'Meerjarenonderhoudsplan 2017 - 2031' door de raad vastgesteld. Dit is richtinggevend voor het onderhoud van de gebouwen. Op basis van het onderhoudsplan is een berekening gemaakt van de hoogte van de voorziening voor meerjarig onderhoud.

in 2020 wordt gestart met een conditiemeting van het bezit op basis waarvan een nieuwe meerjarenonderhoudsplan wordt opgesteld. Dit kan leiden tot aanpassing van de onderhoudsvoorziening.

Af te stoten vastgoed

De verwachting is dat er in 2020 geen vastgoed wordt afgestoten.

Openbare verlichting

Het huidige beleidsplan 'Openbare verlichting' is in 2018 geactualiseerd. Hierin wordt ingezet op een verdere verduurzaming van het verlichtingsareaal. Het onderhoud aan de openbare verlichtingsinstallatie wordt geborgd door het bijhorende meerjarenonderhoudsplan Openbare Verlichting 2019-2023.

Grootschalige vervanging armaturen

In 2019 is de gemeente gestart met de uitvoering aan de hand van het meerjarenonderhoudsplan. Deze is opgesteld met de intentie het achterstallige onderhoud weg te werken. In 2020 gaan we hier verder mee. Voor 2020 is het streven om ca. 250 armaturen te vervangen.

Water

Voor baggeren en beschoeiingen werken we nu met een jaarlijks onderhoudsbudget. Eind 2019 zal een meerjarenonderhoudsplan voor beschoeiingen gereed zijn en kunnen we dit planmatig aanpakken voor de komende vier jaar (2020-2023).

Overdracht HHNK

In het verlengde van de overdracht wegen aan de gemeente, is er ook een intentie voor de overdracht van het water aan het HHNK. Bij deze mogelijke overdracht moeten de watergangen volgens geldende eisen worden overgedragen (op diepte volgens de legger). Totdat dit een feit is, worden er met een jaarlijks budget de watergangen gebaggerd, die niet voldoen aan de eisen (keuring via HHNK).

Machines Buitendienst

Voor de jaarlijkse vervanging van machines van de Buitendienst is voor 2020 € 80.000 begroot. Voor de vervanging van machines is een meerjarenplanning opgesteld.

Bijlage: Onderhoud kapitaalgoederen

Categorie	Beleidskaders	Vaststelling	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Looptijd	Financiële gevolgen (€)*	Achterstallig onderhoud
Wegen**	- Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)	Raad, 16-09-2013	CROW, niveau B	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (2013-2023)	10 jaar	992.000	Geen
	- Besluit omtrent kwaliteitsniveau wegen	Raad, 24-01-2012	CROW, niveau B		onbepaald	zie GVVP	Geen
	- MJOP Wegen	Raad, 28-11-2016	CROW, niveau B	Beheerplan wegen (2017-2021)	5 jaar	zie GVVP	Geen
	- Beleidsplan Openbare Verlichting (2019-2023)	Raad, 17-12-2018		MJOP Openbare Verlichting (2019-2023)	5 jaar	200.600	Geen
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan	Raad, 28-10-2013	Leidraad riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan (2019-2022)	4 jaar	830.000	Geen
Water***	Begroting (2015)	Raad, 10-11-2014	Waterschapskeur	Jaarlijkse inspectie	1 jaar	149.000	Geen
Groen	- MJOP Groen	Raad, 28-12-2017	Geen achterstallig onderhoud*****	MJOP Groen (2018-2022)	5 jaar	623.200	Geen
	- Accommodatiebeleid	Raad, 30-11-2015		Accommodatiebeleid (2016)	onbepaald	0	Geen
Gebouwen****	MJOP Gebouwen	Raad, 01-05-2017	Geen achterstallig onderhoud	Financiële prognose (2017 -2031)	15 jaar	300.503	Geen

* de bedragen in de kolom financiële gevolgen zijn conform de plannen in 2020 (stand van zaken per juli 2019)

** inclusief kunstwerken en openbare verlichting

*** inclusief baggeren, beschoeiing, schouwerk

**** exclusief onderwijs

***** kapitaalvernietiging, onveiligheid, aansprakelijkheid

Verbonden partijen

Inleiding

Definitie

Onder een verbonden partij verstaan we een organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Is er alleen een bestuurlijk of alleen een financieel belang? Dan is er geen sprake van een verbonden partij.

De gemeente werkt ook samen met andere gemeenten in de volgende regelingen:

- ondersteuning bestuurlijke samenwerking West-Friesland
- archeologie West-Friesland

Deze regelingen worden uitgevoerd door de gemeente Hoorn. Koggenland neemt deel in dit samenwerkingsverband maar heeft geen bestuurlijke invloed. De gemeente Hoorn is centrumgemeente en verleent diensten waarvoor de deelnemers een factuur krijgen. Deze regelingen zijn dan ook geen verbonden partij.

Gemeentelijk belang

Een belang van een verbonden partij komt veelal voort uit het publieke belang van de gemeente. De verbonden partij voert een publieke taak uit voor en namens de gemeente en is dus een verlenging van het lokale bestuur. In een aantal gevallen heeft de rijksoverheid de gemeenten verplicht dat een verbonden partij het publieke belang voor de gemeente uitvoert. De gemeente maakt verplicht deel uit van de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst.

Verantwoordelijkheid

De gemeente blijft verantwoordelijk voor de taken die de verbonden partij namens de gemeente uitvoert. Wel vermindert de directe sturing door de gemeente op de verbonden partij en de uitvoering van de publieke taak. Verbonden partijen worden immers gezamenlijk door de deelnemende gemeenten aangestuurd.

Bijdrage verbonden partij en risico's

Met regelmaat gaan we na of de doelstelling(en) van de gemeente en die van de verbonden partij nog overeenkomen. Het is daarom van belang dat er een beeld is van de bijdrage die de verbonden partij namens de gemeente levert en de risico's die daarmee gepaard gaan. Daarbij letten we op de bestuurlijke kant, de organisatorische en de financiële risico's.

Nieuwe beleidsontwikkelingen bij een verbonden partij zijn deze paragraaf opgenomen. Ook kijken we naar de financiële informatie en de risico's voor de gemeente.

Bijdrage aan verbonden partijen			
(€)	Rekening	Begroting	
	2018	2019	2020
<u>Gemeenschappelijke regelingen</u>			
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD HN)*	422.053	428.482	606.832
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN)**	1.364.235	1.429.206	1.473.165
Westfries Archief	156.765	181.987	182.054
Shared Service Center DeSom (SSC DeSom)***	826.554	912.100	940.300
Recreatieschap Westfriesland (RSW)	119.337	123.855	127.549
WerkSaam Westfriesland	3.825.433	4.106.655	4.119.000
Centraal Afvalverwijderingsbedrijf Westfriesland (CAW)	geen	geen	4.500
Regionale Uitvoeringsdienst / Omgevingsdienst (RUD)	128.604	137.726	142.193
Ondersteuning regionale bestuurlijke samenwerking****	40.478	60.706	74.500
<i>Totaal gemeenschappelijke regelingen</i>	<i>6.883.459</i>	<i>7.380.717</i>	<i>7.670.093</i>
<u>Vennootschappen en corporaties</u>			
NV Alliander	geen	geen	geen
NV Bank Nederlandse Gemeenten	geen	geen	geen
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	47.639	48.600	48.600
<i>Totaal vennootschappen en corporaties</i>	<i>47.639</i>	<i>48.600</i>	<i>48.600</i>
Totaal gemeentelijke bijdragen	6.931.098	7.429.317	7.718.693

* m.i.v. 2020 inclusief Veilig Thuis ad € 179.932

** m.i.v. 2020 inclusief Ambulancedienst Noord-Holland Noord ad € 5.616

*** exclusief € 143.100 incidentele bijdrage transformatie

**** m.i.v. 2019 inclusief € 23.500 Pact van Westfriesland

Visie en beleidsvoornemens

Zienswijzen

In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is opgenomen dat de gemeenschappelijke regelingen vóór 15 april de jaarrekening over het voorafgaande jaar en de begroting voor het komende jaar bij de deelnemers aan de regeling indienen. De raden van de deelnemende gemeenten bereiden daarover hun zienswijze voor, bij voorkeur in onderling overleg en maken hun zienswijze kenbaar aan het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur neemt de zienswijzen van de deelnemers mee in de advisering aan het algemeen bestuur tot vaststelling van de jaarrekening, de beleidsvoornemens, de begroting voor het komende jaar en het meerjarenperspectief.

Project informatievoorziening

De presidia van de raden van de gemeenten in de regio Noord-Holland stemden in met een project om producten te leveren die bijdragen aan een verbetering van de informatievoorziening vanuit de gemeenschappelijke regelingen. In 2017 is een advies voorbereid om de informatievoorziening te verbeteren en de raden meer grip te geven op deze regelingen. In de raadsvergadering van 5 februari 2018 zijn de voorstellen vastgesteld. De voorstellen bestonden uit de volgende onderdelen:

- voor 1 januari wordt een kadernota ingestuurd met daarin de beleids- en de financiële kaders voor de begroting voor het daaropvolgende jaar. Voor 1 maart geeft de raad de zienswijze daarop af
- het afgeven van een handreiking bestuursrapportage waarin aangegeven wordt welke informatie voor de raad van belang is
- een handreiking waarin de raden tijdig worden betrokken bij beleidsontwikkeling, gespreid over drie fasen: initiatief, ontwikkeling en evaluatie
- vaststellen van uitgangspunten voor:
  1. publicaties van agenda's voor algemene bestuursvergaderingen
  2. het vergaderschema
  3. werkbezoeken

Financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen

Voor de gemeenschappelijke regeling waren in 2012 financiële uitgangspunten vastgesteld, de FUGR 2012. Deze uitgangspunten zijn in 2017 geëvalueerd. Hoewel de uitgangspunten goed gefunctioneerd hebben was het ook wenselijk dat onderdelen een verduidelijking kregen en bleek dat een aantal artikelen niet meer van toepassing was. Voorgesteld werd de nieuwe Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) vast te stellen. De belangrijkste wijzigingen daarin waren:

- een nieuwe methode voor de indexering van de loon- en prijsstijgingen. Daardoor kunnen de regelingen zelf, zonder acties vanuit de gemeenten, de indexering berekenen
- de nacalculatie van een lopend begrotingsjaar wordt afgeschaft en de bijdrage van de deelnemers in het lopende jaar niet meer aangepast. Eventuele verschillen, zowel positief als negatief, worden verwerkt in het volgende begrotingsjaar

In de nieuwe uitgangspunten is ook de afgifte van de zienswijze op de kadernota van de regelingen opgenomen. De raad heeft de FUGR 2019 in de vergadering van 25 februari 2019 vastgesteld en die uit 2012 ingetrokken.

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD HN)

Rechtsgrond	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Bestuurlijke relatie	Wethouder heeft zitting in het bestuur
Doel openbaar belang	Bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in Noord-Holland Noord
Opgedragen taken	<ul style="list-style-type: none"> • bewaken door gezondheidsrisico's en onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden • beschermen tegen natuurlijke of opzettelijke bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting • bevorderen individueel en collectief gezond gedrag • preventief beleid van gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg
Zienswijze begroting 2020	In de raadsvergadering van 17 juni 2019 is een positieve zienswijze afgegeven.
Doelstelling 2020	Er is in 2020 geen sprake van nieuw beleid. Er vindt een bestuurlijke herijking plaats die wordt bepaald door de wijziging van de regeling, de evaluatie van de dienstverleningsovereenkomst met Veilig Thuis en de overige ontwikkelingen. Eventuele financiële gevolgen worden vertaald naar een begrotingswijziging 2020 die aan de raden van de deelnemende gemeenten wordt voorgelegd.
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Welzijn en Zorg, beleidsveld Gezondheidszorg
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners
Overige deelnemers GR	Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
Eigen vermogen 1-1 2020	volgens geprognosticeerde balans € 471.000
Eigen vermogen 31- 2020 12	volgens geprognosticeerde balans € 501.000
Vreemd vermogen 1- 2020 1	Geen langlopende schulden aanwezig
Vreemd vermogen 31- 2020 12	Geen langlopende schulden aanwezig
Financieel resultaat boekjaar 2020	In het jaar 2018 is er een positief rekeningresultaat van € 328.000. Het resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve. In de begroting 2020 wordt een positief resultaat begroot van € 184.000.
(Financiële) risico's voor gemeente	De financiële risico's liggen in de verlaging van de opbrengsten uit maatwerk en de forensische geneeskunde. De kans dat deze zich voordoen wordt echter laag ingeschat en berekend op € 350.000. Het eigen vermogen van de regeling groeit op basis van de begroting 2020 naar € 501.000 op 31-12-2020.
Garantstelling	Niet van toepassing

Subsidierelatie	Niet van toepassing
Website	http://www.ggdhollandsnoorden.nl

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN)	
Rechtsgrond	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Bestuurlijke relatie	Burgemeester heeft zitting in het bestuur
Doel openbaar belang	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan voor de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied
Opgedragen taken	<ul style="list-style-type: none"> • de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Wet Veiligheidsregio's zijn opgedragen • het uitvoeren van de ambulancezorg • het instand houden van het Veiligheidshuis Noord-Holland Noord • uitvoering van de overige door de deelnemers opgedragen taken
Zienswijze begroting 2020	In de raadsvergadering van 17 juni 2019 is een positieve zienswijze afgegeven.
Doelstelling 2020	Voortzetting van bestaande beleid ten aanzien van de Regionale Meldkamer, de brandweerschool en het invullen van het plan Brandweer 2016. Voor de invoering van de Omgevingswet wordt samen met de Gezondheidsdienst en de Omgevingsdienst een nieuw model ontwikkeld en de financiële gevolgen in beeld gebracht. Leidt deze ontwikkeling tot nieuw beleid dan worden de financiële gevolgen daarvan in beeld gebracht en worden deze aan de deelnemers voorgelegd.
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Openbare Orde en Veiligheid
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners
Overige deelnemers GR	Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
Eigen vermogen 1-1 2020	volgens geprognosticeerde balans € 3.707.000
Eigen vermogen 31- 2020 12	volgens geprognosticeerde balans € 3.606.000
Vreemd vermogen 1- 2020 1	langlopende schulden volgens geprognosticeerde balans € 44.879.000
Vreemd vermogen 31- 2020 12	langlopende schulden volgens geprognosticeerde balans € 49.454.000
Financieel resultaat boekjaar 2020	In 2018 Positief rekeningresultaat van € 521.000, waarvan € 73.000 uit de ambulancezorg en € 448.000 uit de overige programma's van de Veiligheidsregio. De begroting 2020 sluit met een beperkt negatief resultaat van € 102.000 met dekking uit de reserves.

(Financiële) risico's voor gemeente	<ul style="list-style-type: none"> • Het resultaat van de ambulancezorg was in 2016 € 133.000 negatief. Dit verlies moet worden gecompenseerd uit de rekeningresultaten van 2017 tot en met 2019. In 2017 is een positief resultaat behaald van € 55.000 en in 2018 € 73.000. Resterend nog te compenseren € 5.000 uit de jaarrekening 2019. • De van rechtswege vastgestelde overgang van vrijwilligers bij de brandweer naar medewerkers met een arbeidsovereenkomst is het grootste risico. De kosten worden geschat op € 1,2 miljoen en een kans van 50%. Deze kosten zijn structureel en zorgt voor verhoging van de bijdrage. Voor Koggenland zou de verhoging uitkomen op ca. € 20.000 per jaar. • Er wordt nog rekening gehouden met de project- en frictiekosten van de transitie naar de regionale meldkamer. Het risico belooft ca. € 370.000. Verwacht wordt dat dit wordt opgevangen uit de bestemmingsreserve, de voorziening en de bijdrage van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. <p>In het algemeen is de weerstandscapaciteit voldoende om de genoemde risico's, behoudens de overgang naar de arbeidsovereenkomst, af te dekken.</p>
Garantstelling	Niet van toepassing
Subsidierelatie	Niet van toepassing
Website	http://www.vrnhn.nl

Westfries Archief	
Rechtsgrond	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Hoorn
Bestuurlijke relatie	Wethouder heeft zitting in het bestuur
Doel openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> doel de belangen van de deelnemers met betrekking tot de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden en collecties van de deelnemende gemeenten te behartigen het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht het in het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis middels het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie regionaal-historisch bronnenmateriaal deze op een zo actief mogelijke wijze beschikbaar stellen aan en dienstbaar maken voor een breed publiek
Opgedragen taken	<ul style="list-style-type: none"> het vervullen alle taken die de Archiefwet aan de deelnemers en hun bestuursorganen toekent het bepalen of en in welke omvang taken voor een derde gaat uitvoeren een stelsel van algemene voorwaarden "dienstverlening aan derden" vaststellen
Zienswijze begroting 2020	In de raadsvergadering van 17 juni 2019 is een positieve zienswijze afgegeven.
Doelstelling 2020	Verdere ontwikkeling van het E-depot: het digitaliseren en beschikbaar stellen van de archiefbestanden
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Bedrijfsvoering
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners
Overige deelnemers GR	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Eigen vermogen 1-1 2020	volgens geprognosticeerde balans € 393.268
Eigen vermogen 31- 2020 12	volgens geprognosticeerde balans € 393.268
Vreemd vermogen 1- 2020 1	Geen langlopende schulden aanwezig
Vreemd vermogen 31- 2020 12	Geen langlopende schulden aanwezig
Financieel resultaat boekjaar 2020	Het boekjaar 2018 had een nadelig resultaat van € 28.737. Dit is ten laste gebracht van de algemene reserve. Voor het jaar 2020 verwacht de regeling het boekjaar af te sluiten zonder winst of verlies.

(Financiële) risico's voor gemeente	<p>Mogelijke risico's zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diefstal • storingen klimaatbeheersingsinstallaties • onvoldoende kwaliteit op het gebied van authenticiteit, betrouwbaarheid of duurzame toegang van digitale archiefgegevens <p>De stand van de algemene reserve is voldoende om financiële tegenvallers te kunnen opvangen.</p>
Garantstelling	Niet van toepassing
Subsidierelatie	Niet van toepassing
Website	https://www.westfriesarchief.nl/

Shared Service Center DeSom (SSC DeSom)	
Rechtsgrond	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Wognum
Bestuurlijke relatie	Burgemeester heeft zitting in het bestuur
Doel openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en een doelmatige uitvoering door het SSC van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken • de ondersteuning in brede zin op het terrein van de ICT • het creëren van de voorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering • een efficiënte en klantgerichte dienstverlening
Opgedragen taken	<ul style="list-style-type: none"> • beheer en helpdeskfunctie • inkoop van middelen voor ICT • informatiebeveiliging • architectuur • ondersteuning van informatiemanagement; • ICT-projectmanagement • inkoop van ICT-opleidingen <p>De basistaken worden in jaarlijks door het dagelijks bestuur in een bij de begroting behorend jaarwerkplan nader uitgewerkt en vastgesteld.</p>
Zienswijze begroting 2020	Er is in de raadsvergadering van 17 juni 2019 een positieve zienswijze afgegeven.
Doelstelling 2020	Missie: verzorgen ICT-netwerk van de deelnemende gemeenten. Staat in het teken van een digitale transformatie, de voorbereiding tot het ombouwen van de infrastructuur die in staat is applicaties "in de cloud" te draaien en het beheren van de privacy. Verder ontwikkelen in de richting van een hybride cloudstructuur, het creëren van een digitale werkomgeving die het "nieuwe werken" ondersteunt en versterking van de beveiliging door de veranderende cyberbedreiging, wetgeving, e.d.
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Bedrijfsvoering
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners
Overige deelnemers GR	Gemeenten Stede Broec, Enkhuizen, Drechterland, Opmeer en Medemblik
Eigen vermogen 1-1 2020	volgens geprognosticeerde balans € 327.000
Eigen vermogen 31- 2020 12	volgens geprognosticeerde balans € 260.000
Vreemd vermogen 1- 2020 1	langlopende schulden volgens geprognosticeerde balans € 1.670.000
Vreemd vermogen 31- 2020 12	langlopende schulden volgens geprognosticeerde balans € 1.902.000
Financieel resultaat boekjaar 2020	Het boekjaar 2018 werd afgesloten met een positief resultaat van € 54.000. Voor het boekjaar 2020 wordt een nadelig resultaat begroot van € 67.500, die wordt gedekt uit de reserves.
(Financiële) risico's voor gemeente	Gevolgen cyberaanvallen, incompliance door wijziging leveringsvoorwaarden, beëindiging/faillissement leveranciers, e.d. DeSom kan deze risico's bijna in zijn geheel opvangen.

Garantstelling	Niet van toepassing
Subsidierelatie	Niet van toepassing
Website	http://www.scdesom.nl

Recreatieschap Westfriesland (RSW)	
Rechtsgrond	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Bovenkarspel
Bestuurlijke relatie	Wethouder heeft zitting in het bestuur
Doel openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied
Opgedragen taken	<ul style="list-style-type: none"> • Het vaststellen en uitvoeren van het recreatieve beleid, met name het Landschapsplan West-Friesland en het Natuur- en Recreatieplan West-Friesland • Het beheren van de bestaande recreatieterreinen en voorzieningen
Zienswijze begroting 2020	In de raadsvergadering van 17 juni 2019 is een positieve zienswijze afgegeven.
Doelstelling 2020	Verdere uitvoering van het in 2016 vastgestelde Natuur- en Recreatieplan West-Friesland en het bijbehorende uitvoeringsprogramma
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Welzijn en Zorg, beleidsveld sport, recreatie en sportaccommodaties
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners
Overige deelnemers GR	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Eigen vermogen 1-1 2020	volgens geprognosticeerde balans € 997.000
Eigen vermogen 31- 2020 12	volgens geprognosticeerde balans € 881.000
Vreemd vermogen 1- 2020 1	volgens geprognosticeerde balans € 1.487.000
Vreemd vermogen 31- 2020 12	volgens geprognosticeerde balans € 1.386.000
Financieel resultaat boekjaar 2020	Het boekjaar 2018 werd afgesloten met een positief rekeningresultaat van € 33.000. Voor het jaar 2020 wordt een positief resultaat begroot van € 32.000.
(Financiële) risico's voor gemeente	De risico's zijn door het RSW in beeld gebracht en variëren van de gevolgen arbeidsongeschiktheid van het personeel, de uittreding van de deelnemer(s) aan de regeling, de beëindiging van huur- of pachtovereenkomsten of het oplopen van imagoschade. Het RSW beschikt over voldoende weerstandscapaciteit om deze risico's op te vangen.
Garantstelling	Niet van toepassing
Subsidierelatie	Niet van toepassing
Website	https://recreatieschapwestfriesland.nl

WerkSaam Westfriesland	
Rechtsgrond	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Hoorn
Bestuurlijke relatie	Wethouder en burgemeester hebben zitting in het bestuur Wethouder eveneens in dagelijks bestuur
Doel openbaar belang	Samenwerking op het gebied van uitvoering van de Participatiewet Verbeteren van dienstverlening aan werkgevers en werknemers
Opgedragen taken	<ul style="list-style-type: none"> • zorg dragen voor het zo snel mogelijk aan werk helpen van werkzoekenden • het goed bedienen van werkgevers die op zoek zijn naar (tijdelijke) arbeidskrachten waaronder beleidsontwikkeling en -vaststelling • uitvoering van de volgende regelingen: <ul style="list-style-type: none"> -Wet werk en bijstand (WWB) -Wet sociale werkvoorziening (WSW) -Wet participatiebudget -Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW) -Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) -Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) -Wet educatie en beroepsonderwijs (alleen volwasseneneducatie) • het verrichten van bedrijfsvoeringstaken op het gebied van personeel, informatie, juridische zaken, organisatie, financiën, administratie, communicatie, huisvesting en ICT-dienstverlening
Zienswijze begroting 2020	In de raadsvergadering van 17 juni 2019 is een positieve zienswijze afgegeven.
Doelstelling 2020	Het zoveel mogelijk cliënten aan het werk helpen en aansluiten van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, evalueren en verbeteren van re-integratietrajecten, implementeren van nieuwe wetgeving, WSW-ers en beschut werkers duurzaam aan het werk helpen en de instroom in uitkeringsregelingen beperken bij een gelijkblijvende uitstroom om de uitkeringslasten beheersbaar te houden en het inzetten op preventie aan de poort en voorlichting,
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Welzijn en Zorg, beleidsveld Inkomensvoorzieningen
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage in de uitvoeringskosten
Overige deelnemers GR	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Eigen vermogen 1-1 2020	Geprognosticeerd vermogen incl. bestemmingsreserves € 6.536.000
Eigen vermogen 31- 2020 12	Geprognosticeerd vermogen incl. bestemmingsreserves € 5.875.000
Vreemd vermogen 1- 2020 1	Geen langlopende schulden
Vreemd vermogen 31- 2020 12	Geen langlopende schulden

Financieel resultaat boekjaar 2020	De jaarrekening 2018 sloot met een negatief resultaat van € 184.000. Dit bedrag is gedekt uit de reserves. In de begroting 2020 is een negatief resultaat begroot van € 661.000. Verwacht nadelig rekeningssaldo wordt eveneens gedekt uit de reserve.
(Financiële) risico's voor gemeente	Opgenomen risico's zijn de nog te ontwikkelen CAO beschut werken, de uitnutting van het re-integratiebudget, de negatieve ontwikkeling van de toegevoegde waarde en de kosten van de verloning, en de ontwikkeling van de kosten van de bedrijfsvoering. De weerstandscapaciteit van WerkSaam is voldoende om deze risico's op te vangen.
Garantstelling	Niet van toepassing
Subsidierelatie	Niet van toepassing
Website	http://www.werksaamwf.nl

Centraal Afvalverwijderingsbedrijf Westfriesland (CAW)	
Rechtsgrond	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Hoorn
Bestuurlijke relatie	Wethouder heeft zitting in het bestuur
Doel openbaar belang	Het vaststellen en (doen) uitvoeren van beleid ten aanzien van huishoudelijke en andere afvalstoffen
Opgedragen taken	Het CAW beheert de voormalige stortplaats in Westwoud en oefent de rechten en plichten uit die aan het aandeelhouderschap van de HVC zijn verbonden
Zienswijze begroting 2020	Er is in de raadsvergadering van 17 juni 2019 een positieve zienswijze afgegeven
Doelstelling 2020	Voortzetting van het bestaande beleid. Daarnaast hebben de aangesloten gemeenten een dienstverleningsovereenkomst met de HVC afgesloten. Daardoor vervalt de ontvangst van de vergoeding van de inzameling en verwerking van o.a. glas en PMD en de doorbetaling daarvan. De begroting bestaat als gevolg daarvan alleen nog uit de lasten van bestuur en beheer, rente en bankkosten. Daarin dragen de deelnemers met ingang van 2020 in bij. De bijdrage van Koggenland wordt begroot op ca. € 4.000.
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Wonen en Ondernemen, beleidsveld Openbare Ruimte
Financieel belang	Jaarlijkse provisie uitkering HVC
Overige deelnemers GR	Gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Eigen vermogen 1-1 2018 (meest recent)	€ 849.467
Eigen vermogen 31-12 2018 (meest recent)	€ 853.100
Vreemd vermogen 1-1 2018 (meest recent)	Geen langlopende schulden, wel een egalisatievoorziening voormalige stortplaats Westwoud € 917.181
Vreemd vermogen 31-12 2018 (meest recent)	Geen langlopende schulden.
Financieel resultaat boekjaar 2020	positief rekeningresultaat over 2018 van € 3.633. In de begroting 2020 wordt een klein positief resultaat begroot van € 897.
(Financiële) risico's voor gemeente	Voor de nazorg over de vuilstortplaats in Westwoud is een onderhouds- c.q. egalisatievoorziening opgebouwd. Het (kleine) risico is aanwezig dat deze voorziening onvoldoende middelen bevat.
Garantstelling	Voor leningen van de HVC: € 7.849.384 per 31 december 2018.
Subsidierelatie	Niet van toepassing
Website	http://www.gr-caw.nl

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	
Rechtsgrond	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Hoorn
Bestuurlijke relatie	Wethouder heeft zitting in het bestuur
Doel openbaar belang	Uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het taakveld milieu, gericht op: <ul style="list-style-type: none"> • verdere professionalisering • efficiency door bundeling uitvoeringstaken • kwaliteitsverbetering door bundeling kennis • vermindering kwetsbaarheid • gelijke behandeling • betere afstemming strafrecht en ketenpartners
Opgedragen taken	<ul style="list-style-type: none"> • taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht • taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving
Zienswijze begroting 2020	In de raadsvergadering van 17 juni 2019 is een positieve zienswijze afgegeven.
Doelstelling 2020	Integraliteitskader van de Omgevingswet, verminderen of vermeerdere milieutaken naast de opgedragen basistaken, outputfinanciering versus lumpsumbijdragen
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Wonen en Ondernemen, beleidsveld Omgevingstaken
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage voor afname van diensten RUD
Overige deelnemers GR	Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Stede Broec, Schagen, Texel en Provincie Noord-Holland
Eigen vermogen 1-1 2020	volgens geprognosticeerde balans € 788.253
Eigen vermogen 31- 2020 12	volgens geprognosticeerde balans € 314.253
Vreemd vermogen 1- 2020 1	Geen langlopende schulden opgenomen
Vreemd vermogen 31- 2020 12	Geen langlopende schulden opgenomen
Financieel resultaat boekjaar 2020	De jaarrekening 2018 sloot met een positief resultaat van € 1.365.135, waarvan € 953.115 milieutaken en € 412.020 VTH Plustaken. Bestemming: € 100.182 naar algemene reserve, € 953.315 aan bestemmingsreserve ICT Masterplan. Het restant € 311.638 terug naar de deelnemers. De begroting 2020 sluit met een nadelig exploitatiesaldo van € 174.000. Dit wordt gedekt met een bijdrage uit de reserves.
(Financiële) risico's voor gemeente	<ul style="list-style-type: none"> • Invoering omgevingswet • verjonging van de organisatie door aanneming trainees. De kosten kunnen hoger uitvallen dan voorzien.
Garantstelling	Niet van toepassing

Subsidierelatie	Niet van toepassing
Website	http://www.rudnbn.nl

Vennootschappen & coöperaties

NV Alliander	
Rechtsgrond	Naamloze Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	Arnhem
Bestuurlijke relatie	Gemeente is aandeelhouder met 125.049 aandelen
Doel openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • netwerkbedrijf energievoorziening • voorbereiding op de toekomst voor duurzame energie • hoogwaardige kennis van energienetwerken, -techniek en innovaties
Opgedragen taken	Alliander voert het netwerkbeheer uit in de energievoorziening. De aandelen moeten in handen blijven van de overheid en zijn dus niet verhandelbaar.
Zienswijze begroting 2020	Niet van toepassing.
Doelstelling 2020	Niet van toepassing. Is geen gemeenschappelijke regeling.
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Algemene Dekkingsmiddelen
Financieel belang	Uitkering dividend Alliander
Overige deelnemers GR	Niet van toepassing
Eigen vermogen 1-1 2018	€ 3.942 miljoen
Eigen vermogen 31-12 2018	€ 4.129 miljoen
Vreemd vermogen 1-1 2018	Langlopende rentedragende verplichtingen € 1.553 miljoen
Vreemd vermogen 31-12 2018	Langlopende rentedragende verplichtingen € 1.475 miljoen
Financieel resultaat boekjaar 2020	Voordelig rekeningresultaat van € 334 miljoen
(Financiële) risico's voor gemeente	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen, deze bedraagt € 45.378.
Garantstelling	Niet van toepassing
Subsidierelatie	Niet van toepassing
Website	https://2017.jaarverslag.alliander.com/verslagen/jaarverslag-2017

NV Bank Nederlandse Gemeenten	
Rechtsgrond	Naamloze Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	Den Haag
Bestuurlijke relatie	Gemeente is aandeelhouder met 29.016 aandelen
Doel openbaar belang	bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank wil kosten laag houden voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen voor de burger
Opgedragen taken	optreden op de geld- en kapitaalmarkt als centrale inkooporganisatie voor overheden met een groter inkoopvolume het geen zich vertaalt in scherpere tarieven
Zienswijze begroting 2020	Niet van toepassing
Doelstelling 2020	Niet van toepassing. Is geen gemeenschappelijke regeling.
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Dienstverlening en Bestuur, beleidsveld Algemene Dekkingsmiddelen
Financieel belang	Jaarlijkse dividenduitkering
Overige deelnemers GR	Niet van toepassing
Eigen vermogen 1-1 2018	€ 4.687 miljoen
Eigen vermogen 31-12 2018	€ 4.991 miljoen
Vreemd vermogen 1-1 2018	€ 135.041 miljoen
Vreemd vermogen 31-12 2018	€ 132.518 miljoen
Financieel resultaat boekjaar 2020	Voordelig rekeningresultaat € 337 miljoen
(Financiële) risico's voor gemeente	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen, deze bedraagt € 70.287.
Garantstelling	Niet van toepassing
Subsidierelatie	Niet van toepassing
Website	http://www.bng.nl

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	
Rechtsgrond	Naamloze Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Bestuurlijke relatie	Gemeente is aandeelhouder met 1 aandeel
Doel openbaar belang	publiek belang is de stimulering van de economische structuur en daarmee de werkgelegenheid in de regio Noord-Holland Noord
Opgedragen taken	<ul style="list-style-type: none"> • afstemmen en zonodig begeleiden van de ontwikkeling, uitgifte en/of herstructurering van bedrijventerreinen • behouden en stimuleren van de groei van het bestaande bedrijfsleven en het begeleiden van bedrijven bij verplaatsing of uitbreiding en het aantrekken van nieuwe bedrijven • stimuleren van de ontwikkeling en innovatie bij bedrijven en samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en kennisinstututen • versterking van de economische structuur op het gebied van met name agribusiness, energie, marien/maritiem en offshore, health en vrije tijdseconomie
Zienswijze begroting 2020	Niet van toepassing
Doelstelling 2020	Niet bekend.
Relatie met beleidsveld begroting	Programma Wonen en Ondernemen, beleidsveld Economie en Toerisme
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners
Overige deelnemers GR	Niet van toepassing
Eigen vermogen 1-1 2018	per 1-1-2018 € 805.677
Eigen vermogen 31-12 2018	per 31-12-2018 € 843.112
Vreemd vermogen 1-1 2018	langlopende schulden € 1.085.695
Vreemd vermogen 31-12 2018	langlopende schulden € 411.788
Financieel resultaat boekjaar 2020	Resultaat 2018 na belastingen € 37.435
(Financiële) risico's voor gemeente	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van € 1.000 per aandeel.
Garantstelling	Niet van toepassing
Subsidierelatie	Jaarlijks betaalt de gemeente een bijdrage
Website	http://www.nhn.nl

Financiering

Inleiding

Voor het uitvoeren van onze ambities zijn o.a. financiële middelen nodig. Dit kan betekenen dat we geld moeten lenen op de geld- en de kapitaalmarkt. Dan is het nodig dat er op het juiste moment beslissingen kunnen worden genomen om geld aan te trekken. De wetgever heeft strenge eisen gesteld aan financiering door gemeenten.

Bepalingen over de financiering van de gemeenten zijn o.a. opgenomen in:

- de Gemeentewet
- de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO)
- de Uitvoeringsregeling Financiering Decentrale Overheden (UFDO)
- de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO)
- de Financiële verordening (ex artikel 212 Gemeentewet)
- het Treasurystatuut

De financiële verordening is geactualiseerd en vastgesteld in de raadsvergadering van 18 december 2017. Het treasurystatuut is aangepast en vastgesteld in de raadsvergadering van 17 december 2018.

Doelstelling

In deze paragraaf gaan we nader in op de financieringsportefeuille. Ook geven we inzicht in de wijze waarop we de rente verwerken en hoe we deze toerekenen aan de taakvelden, de exploitatie en het grondbedrijf. Verder geven we een toelichting op de behoefte aan financiering van onze gemeente. Ook geven we inzicht in de ontwikkelingen die van belang zijn voor de treasury, het risicobeheer (financieringsrisico), de financieringspositie en de leningportefeuille.

Treasury is het sturen op en het beheersen van de financiële vermogenswaarden en de geldstromen. De hieraan verbonden risico's sturen en beheersen we op zodanige wijze dat deze risico's en de kosten worden zo klein mogelijk worden gemaakt.

Financiering

Financiering zijn die activiteiten gericht op de beheersing van de liquiditeitspositie en de voorziening in de benodigde liquide middelen. De financiering met vreemd vermogen beperken we zoveel mogelijk. Eerst spreken we de aanwezige liquide middelen aan met het oog op een zo gunstig mogelijk renteresultaat.

Bij het aantrekken van de externe financiering gelden o.a. de volgende uitgangspunten:

- het aantrekken van externe financiering is gericht op de uitoefening van de publieke taak
- externe financiering wordt zoveel mogelijk beperkt voor een gunstig mogelijk renteresultaat
- het aantrekken van onderhandse leningen is toegestaan

Gelet op de huidige rentestand is het aantrekkelijk om op de geldmarkt financiering op te nemen. De rente is negatief en de opnemer krijgt geld toe. Een dergelijke handeling is echter in strijd met de Wet FIDO. Daarin is opgenomen dat het verboden is om middelen aan te trekken met het doel deze vervolgens te beleggen.

In november 2018 sloot de gemeente met de huisbankier, de Bank Nederlandse Gemeenten, een nieuwe financieringsovereenkomst. In deze overeenkomst zijn de voorwaarden voor de limiet van de kredieten aangepast. Deze wijziging trad op 1 januari 2019 in werking. De wijziging is voor de gemeente, gelet op de huidige rentestanden, voordeliger dan de vervallen regeling.

In het treasury statuut is opgenomen dat we mogen uitgaan van één offerte voor een langlopende geldlening indien financiële instellingen en makelaars geen aanbiedingen (willen) doen. In de praktijk willen de financiële instellingen de voorwaarden van de al gedane aanbiedingen weten. Die geven we niet, waardoor er geen offerte wordt ingediend. Wij zijn daardoor aangewezen op de huisbankier. Groot voordeel daarbij is wel, dat de administratieve afhandeling veel soepeler en sneller verloopt dan bij reguliere geldmakelaars en we veelal eerder de beschikking hebben over de lening.

Risicobeheer financieringsportefeuille

Leningenportefeuille

Voor de huidige leningen in de portefeuille zijn er geen wijzigingen voorzien. Er is een lening met een rentepercentage van 4,62%. Herfinanciering of renteaanpassing leidt echter niet tot een financieel voordeel. De boete is gelijk aan de te betalen rente over de resterende looptijd.

Op grond van de liquiditeitsprognose over de jaren 2020 - 2023 zal voor de financiering van de investering voor het Kindcentrum Avenhorn langlopende geldleningen moeten worden aangetrokken. Op basis van de huidige inzichten verwachten we dat in 2020 een financieringsbehoefte van € 6,5 miljoen en € 5,5 miljoen in 2021 zal ontstaan. Wij gaan uit van een looptijd van tien jaar met een jaarlijkse aflossing. We gaan uit van een rentepercentage van 0,12%.

Dit betekent dat na jaren van afname van het bedrag in de leningenportefeuille het bedrag aan opgenomen geldleningen zal toenemen. Op basis van de liquiditeitsprognose ontwikkelen de geldleningen als volgt:

- per 1 januari 2020 € 5.7 miljoen
- per 1 januari 2021 € 11,3 miljoen
- per 1 januari 2022 € 15,4 miljoen
- per 1 januari 2023 € 13,4 miljoen

Voor de decentrale overheden is er een limiet en een norm ingesteld met als doel om overheden te behoeden voor een onverantwoord grote afhankelijkheid als gevolg van rentefluctuaties. Er wordt een grens gesteld aan de structuur van de leningen, niet aan de hoogte.

Kasgeldlimiet UFDO

De kasgeldlimiet richt zich met name op leningen met een rentetypische looptijd van maximaal één jaar (kort geld). Deze limiet stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld in het kwartaal niet hoger mag zijn dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotingstotaal. Onder netto-vlottende schuld verstaan we vooral de som van kort geld en schuld in rekening-courant.

Bij het begrotingstotaal van € 69 miljoen is de limiet 8,5% van dit bedrag en bedraagt kasgeldlimiet ongeveer € 6 miljoen. Wordt deze limiet gedurende meer dan twee opvolgende kwartalen overschreden, dan moet de provincie, de toezichthouder, worden ingelicht. Ook stelt men een plan op waarin wordt aangegeven op welke wijze weer aan de limiet gaat voldoen. Veelal wordt kort geld omgezet in langlopende geldleningen.

Renterisiconorm UFDO

De renterisiconorm richt zich op leningen en een rentetypische looptijd van één jaar of langer. De norm is opgesteld met als doel om de rentegevoeligheid van de leningenportefeuille van langlopende leningen te beperken. Het renterisico in een jaar mag niet groter zijn dan het wettelijk bepaalde percentage van het begrotingstotaal. Voor de gemeente geldt dat de norm 20% van het begrotingstotaal omvat. Dus bij het begrotingstotaal in 2020 van € 69 miljoen bedraagt de grens afgerond € 14 miljoen. Voor de berekening van het renterisico wordt het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld opgeteld. Voor de norm geldt een minimum van € 2,5 miljoen.

De provincie ziet toe op naleving.

Inzicht rentelasten

De commissie begroting en verantwoording (Cie BBV) heeft in de "Notitie rente 2017" heeft in de voorschriften voor gemeenten opgesteld voor de wijze waarop met rente wordt omgegaan. De belangrijkste voorschriften daarvan zijn:

- alle externe rentelasten en rentebaten worden verantwoord op het taakveld treasury.
- rentevergoeding over het eigen vermogen (de reserves) is niet toegestaan.
- de omslagrente wordt berekend aan de hand van de externe rentelasten en rentebaten en gedeeld door de activa die hiermee zijn gefinancierd, waarbij een afronding op 0,5% is toegestaan.
- als de werkelijke rentelast of rentebaat afwijkt van de voorgerekenende rente dan kan deze worden aangepast aan de werkelijke rente. Deze aanpassing is verplicht als de afwijking groter is dan 25%.

De geraamde externe rentelast voor het jaar 2020 bedraagt € 84.000. Deze rente delen we over het saldo van de activa per 1 januari 2020 dan komt het percentage uit op 0,13%.

Inzicht renteresultaat

De externe rentelasten en rente baten worden verdeeld over de activa (met uitzondering over de boekwaarden van de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG). Het totaal van de toe te rekenen rente kan afwijken van de berekende rente op basis van de renteomslag. Daardoor kan er een renteresultaat ontstaan op het taakveld treasury.

Renteberekening

Rente BIE

De Cie BBV heeft in de 'Notitie grondbeleid 2016' de wijze van berekening van de rente over de bouwgrond in exploitatie (BIE) beschreven. De renteberekening over de BIE wordt gebaseerd op het totaal van de te betalen rente over het vreemd vermogen. Rente over het eigen vermogen mag niet aan de BIE worden toegerekend.

Het over het vreemd vermogen te hanteren rentepercentage berekenen we als volgt:

- in geval van projectfinanciering: de rente van de direct aan de grondexploitatie gerelateerde financiering
- bij de overige financiering: het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille naar de verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen
- indien er geen externe financiering is: geen rentetoerekening aan de BIE
- de rente wordt toegerekend over de boekwaarde per BIE per 1 januari van het boekjaar

Wijze toerekening rente aan taakvelden

Onderstaand geven we een overzicht van de wijze waarop de rente wordt toegerekend naar de taakvelden. Deze is als volgt:

Renteschema (€)	
externe rentelasten over korte en lange financiering	84.199
externe rentebaten over korte en lange financiering	-
saldo rentelasten en rentebaten	84.199
<u>doorbelasting:</u>	
rente naar grondexploitaties	-11.719
rente aan projectfinanciering	-
rente door verstrekte leningen projectfinanciering	-
	-11.719
rente over eigen vermogen	-
rente over voorzieningen	-
	-
totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	95.918
<u>aan taakvelden toegerekende rente:</u>	
alle taakvelden excl. bouwgrondexploitatie	95.918
aan bouwgrondexploitatie	-11.719
totaal toegerekende rente aan taakvelden	84.199
<u>renteresultaat op het taakveld treasury:</u>	
saldo rentelasten en baten	84.199
toegerekende rente aan taakvelden	84.199
	-
renteresultaat	-

Het totaal van de externe rentelasten wordt verdeeld over de activa. Die bestaat uit de boekwaarden van de BIE's (bouwgrondexploitaties), de investeringen met een vast financiering (projectfinanciering) en de investeringen waaraan geen externe financiering is gekoppeld, de totaalfinanciering. Daarbij is het niet mogelijk aan te geven welke lopende geldstroom specifiek aan een investering is gekoppeld.

Omdat het totaal van de boekwaarden van de BIE's negatief kan zijn, verhoogd dit het bedrag aan rente die verdeeld wordt over de overige activa die uit de totaalfinanciering zijn betaald.

Financieringsbehoefte

In de begroting van 2019 gaven we al aan dat er externe financiering moet worden aangetrokken. Er staan immers omvangrijke investeringen op het programma, zoals:

- het kindcentrum in Avenhorn en de aanpassing van de openbare ruimte
- de aankoop van nieuwe woningen voor en door het woningbedrijf
- investeringen in de bouwgrondexploitatie

De omvang van deze investeringen is zodanig dat financiering met kort geld geen optie is. De maximale kredietlimiet wordt dan gedurende meer dan drie kwartalen overschreden. Daardoor is de consolidatie (omzetten van kort geld naar lang geld) verplicht. We gaven vorig jaar aan dat er nog een grote onzekerheid bestond in de tijd waarin de realisatie van deze investeringen plaats zou

vinden. De financiële gevolgen van het aantrekken van externe financiering waren daarom nog niet in de begroting van 2019 opgenomen.

In deze begroting voor het jaar 2020 is meer duidelijkheid in de termijnen waarin de investeringen plaatsvinden en wanneer externe financiering moet worden aangetrokken. Dit is uitgewerkt in een liquiditeitsprognose. Daaruit volgt dat in de jaren 2020 en 2021 externe financiering nodig is van € 12 miljoen in totaal. In 2020 € 6,5 miljoen en in 2021 € 5,5 miljoen. Uitgegaan is van een looptijd van tien jaar met een jaarlijkse aflossing.

Voor de rentelasten is uitgegaan van de huidige, lage rente (prijsspeil juli 2019). Deze lasten zijn opgenomen in de begroting en in het meerjarenperspectief.

Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

Arbeidsmarkt

We hebben in Nederland te maken met een recordaantal vacatures. Ook binnen onze organisatie staan er relatief veel vacatures open. Ook wij merken dat het lastiger wordt om voldoende, goed personeel te werven. Binnen onze organisatie zijn we tot op heden nog goed in staat gebleken om vacatures in te vullen, maar dit vraagt wel om extra inzet en creativiteit.

Investeren in het opleiden van jongeren

Om vacatures in te vullen kiezen we steeds vaker voor het aantrekken van jongeren met een afgeronde algemene opleiding, maar zonder de benodigde werkervaring of specifiek benodigde gemeentekennis. Dit betekent dat we deze medewerkers op moeten leiden en in moeten werken. Een effect hiervan is dat we dan tijdelijk te maken krijgen met extra kosten voor opleiding, het tijdelijk inhuren van ervaren externe medewerkers of het tijdelijk hanteren van een dubbele bezetting.

Arbeidsmarktcommunicatie en imago van onze gemeente

We zijn actief bezig met onze profilering en onze arbeidsmarktcommunicatie. Ons imago in de regio is goed, waardoor we een aantrekkelijke werkgever zijn, waarvoor mensen graag willen werken. De cultuur binnen Koggenland die gekenmerkt wordt door korte lijnen, resultaatgerichtheid, kwaliteit en samenwerking wordt gewaardeerd en zorgt ervoor dat we binnen de regio een goed imago hebben. Hier kunnen we nog meer gebruik van maken door het ook meer naar buiten uit te dragen. In het kader van zichtbaarheid en profilering zetten we dan ook in op een betere en intensievere arbeidsmarktcommunicatie. Enerzijds door onszelf te presenteren, anderzijds door onze arbeidscommunicatie af te stemmen op de betreffende doelgroep.

Behouden van medewerkers

We investeren in onze medewerkers en geven ze de ruimte om zichzelf te ontwikkelen. Tevreden medewerkers, presteren beter en we voorkomen hiermee ook uitstroom en het ontstaan van vacatures. Verder hebben we een goed beeld van ons personeelsbestand en de ambities van medewerkers. Op deze manier kunnen we ervoor zorgen dat medewerkers door kunnen stromen als er functies vrij komen. Binden en boeien van bestaande medewerkers blijft een belangrijk aspect.

Flexibele schil

Om creatief om te kunnen gaan met de werving en het opleiden van medewerkers om op het juiste niveau te kunnen komen qua specialistische kennis, is een flexibele schil essentieel. De flexibele schil zorgt ervoor dat wij slagvaardig kunnen handelen en potentieel goede medewerkers kunnen blijven aantrekken. De afgelopen twee jaar heeft het nut van een flexibele schil zich bewezen. In de begroting 2020 is hiervoor een eenmalig bedrag van € 100.000,- geraamd wat éénmalig ten laste van de algemene reserve gebracht wordt.

Informatievoorziening

Het maatschappelijk effect

Door onze informatiehuishouding op kwalitatief hoog niveau te organiseren, beschikken we over juiste, actuele en betrouwbare gegevens. Met die gegevens kunnen wij onze inwoners en ondernemers beter en makkelijker van dienst zijn. We realiseren ons dat we ook veilig met deze gegevens om moeten gaan. Dit ondersteunen we met techniek en continue inzet op bewustwording.

Doelstellingen

De informatiehuishouding dient op orde en veilig te zijn om de dienstverlening en bedrijfsvoering optimaal te kunnen faciliteren. We zetten dan ook in op:

- uitbreiding en monitoring van onze klantgerichte digitale dienstverlening, met aandacht voor die mensen die (nog) minder digitaal vaardig zijn.
- onze basisgegevens zijn op orde en we voldoen aantoonbaar aan de eisen voor informatieveiligheid.
- de ICT-infrastructuur is stabiel, modern en 24/7 beschikbaar.

Wat gaan we doen?

Om de doelstellingen te kunnen behalen:

- vertalen we de uitkomsten van de monitoring van onze dienstverlening naar verbeteracties.
- werken we samen met SSC DeSom aan de modernisering van onze ict.
- werken we aan een continue verbetercyclus op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.
- leggen we verantwoording af over onze informatieveiligheid met de eenduidige normatiek single information audit (ENSIA)
- faciliteren we onze medewerkers met een goede en moderne werkomgeving.

Grondbeleid

Visie grondbeleid

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken.

Onderdelen die in elk geval in de paragraaf opgenomen moeten worden zijn:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting
- een omschrijving van hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie
- een onderbouwing van de geraamde winstneming
- de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

Het gemeentelijk grondbeleid staat voor faciliteren van ruimtelijke ontwikkelingen en waar nodig of waar mogelijk wordt actief grondbeleid toegepast om zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende aanbod van woningen, bedrijfsruimte en voorzieningen te realiseren.

Wijze waarop gemeente het grondbeleid uitvoert

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Bij de BIE heeft de gemeente de gronden in eigendom. De raad stelt een exploitatiebegroting vast en opent daarmee een BIE. De toerekening van de kosten en opbrengsten is wettelijk bepaald in de wet ruimtelijke ordening (Wro) en het besluit ruimtelijke ordening (Bro). Sinds 1 januari 2016 betaalt de gemeente over een winstgevend resultaat vennootschapsbelasting.

De lopende grondexploitaties vallen allen onder een actief grondbeleid. Dat houdt in dat de gemeente de grond in eigendom heeft, de gronden bouw- en woonrijp maakt en bouwkvavels uitgeeft om de lasten te dekken. Deze lopende grondexploitaties staan in de tabel 'prognoses resultaten grondexploitaties' aangegeven.

Faciliterend grondbeleid

Het huidige grondbeleid is het hanteren van een faciliterend grondbeleid, maar waar nodig of waar mogelijk wordt actief grondbeleid toegepast. Bij faciliterend grondbeleid voert de gemeente voor nieuwe ontwikkelingen voor woningbouw of bedrijven alleen die taken uit die alleen door de gemeente uitgevoerd kunnen worden, zoals het vaststellen van het bestemmingsplan. De initiatiefnemer is risico- en kostendragend voor de uitvoering van de gewenste ontwikkeling. De kosten, die door de gemeente moeten worden gemaakt om haar taak te kunnen uitvoeren, worden verhaald bij de initiatiefnemer.

De gemeente is wettelijk verplicht om de lasten te verhalen. Bij voorkeur gaat de gemeente met de initiatiefnemer een exploitatieovereenkomst aan voordat het bestemmingsplan wordt vastgesteld door de raad. Wordt vooraf geen overeenkomst gesloten dan stelt de raad gelijktijdig met het bestemmingsplan een exploitatieplan vast.

Momenteel wordt faciliterend grondbeleid toegepast bij de ontwikkeling Spierland en bij andere, vaak kleinschalige, bouwplannen.

Overige gronden

Naast de in exploitatie genomen gronden heeft de gemeente gronden in eigendom die nog niet in de exploitatie zijn opgenomen, de zogeheten niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG). Deze gronden mogen niet meer onder de grondexploitatie op de balans staan. Deze zijn nu tegen de verkrijgingsprijs opgenomen onder de materiële vaste activa.

Prognose resultaten grondexploitaties

Actuele prognose te verwachten resultaten totale grondexploitatie					
(x € 1.000)					
Grondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2018	Verwachte kosten (resterende looptijd)	Verwachte opbrengsten (resterende looptijd)	Verwacht resultaat 1-1-2019	Afsluiting
Lijsbeth Tijs	1.779 V	1.247 N	2.314 V	2.847 V	2022
Hofland II	1.490 V	466 N	1.699 V	2.723 V	2022
Locatie Langereis	232 N	61 N	66 V	227 N	2020
Buitenplaats De Burgh*	1.378 N	84 N	2.911 V	1.450 V	2023
De Tuinen	621 N	6.887 N	8.582 V	1.074 V	2033
Tuindersweijde-Zuid*		3.650 N	3.656 V	6 V	2026
	1.038 V	12.394 N	19.229 V	7.873 V	

* betreft het gemeentelijk deel

De te verwachte kosten en opbrengsten in bovenstaande tabel zijn berekend op basis van prijspeil 1-1-2019.

Onderbouwing van de geraamde winstnemingen

In 2016 heeft de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een notitie uitgebracht met regels voor gemeenten waarmee zij rekening mee moeten houden bij tussentijds winstneming uit positieve grondexploitatiecomplexen en aangevuld met de 'Notitie grondexploitatie'. Kern is dat:

- bij meerjarige grondexploitatiecomplexen de geprognosticeerde winst genomen moet worden die gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig verantwoord worden (tussentijdse winstneming)
- tussentijdse winstneming is verplicht
- bij tussentijdse winstneming is het noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten

De wijze waarop de winstneming plaatsvindt bepaalt de gemeenteraad. De raad heeft in de vergadering van 17 juni 2019 de volgende uitgangspunten voor winstneming bij meerjarige grondexploitaties vastgesteld:

- verwachte kosten/verliezen direct nemen en winst pas na realisatie
- de gerealiseerde kosten, de nog te maken kosten en onzekerheden in de ontwikkeling van de kosten volledig meenemen in de berekening
- alleen de gerealiseerde baten meenemen in de berekening
- de grens voor de minimale boekwaarde van een grondexploitatie-complex vast te stellen op een positief bedrag van € 250.000
- het bedrag voor winstneming vast te stellen op tenminste € 500.000

We hanteren hiermee zowel het voorzichtigheids- als het zorgvuldigheidsbeginsel.

Reserve en risico's grondzaken

Voor de lopende grondexploitaties "Buitenplaats de Burgh" in De Goorn, "Hofland II" in Obdam, "Lijsbeth Tijs" in Berkhout en "De Tuinen" in Ursem verwachten we een positief resultaat. Door de nog korte looptijd en/of positieve boekwaarde lopen deze grondexploitaties weinig tot geen risico.

Voor de grondexploitatie "Tuindersweijde-Zuid" in Obdam verwachten we een kosten neutraal resultaat o.a. als gevolg van de hoge inbrengwaarde van de aangekochte gronden. Er is een verhoogd risico door lange looptijd van de exploitatie, waarin de (woning)markt zich op een negatieve manier kan ontwikkelen. Dit kan tot gevolg hebben dat grondexploitatie verliesgevend wordt. We beperken dit risico door nu uit te gaan van gematigde grondopbrengsten. Op het moment van verkoop hanteren we de marktwaarde.

De reserve Grondbedrijf is voldoende groot om onvoorziene negatieve resultaten op te vangen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt de financiële positie van de gemeente beschreven. Tevens wordt een geprognosticeerde balans opgenomen en financiële kengetallen.

Weerstandscapaciteit geeft aan of een gemeente in staat is om de gevolgen van de financiële risico's op te vangen, zonder dat plannen of de uitvoering daarvan in gevaar komen. De weerstandscapaciteit bestaat uit bedragen die de gemeente beschikbaar heeft om onverwachte kosten te kunnen betalen.

Het beschikbare weerstandsvermogen zijn de beschikbare bedragen om onverwachte financiële risico's op te vangen, deze zijn:

(x € 1.000)	Begroting 2020
<i>Structurele bedragen:</i>	
Onvoorziene uitgaven	32
Budgettaire ruimte	91
Ruimte belastingcapaciteit OZB	654
	<hr/>
	777
<i>Incidentele bedragen:</i>	
Algemene reserves	28.987 *
	<hr/>
Totaal weerstandscapaciteit	29.764

* incl. reserve Sociaal Domein

Alle financiële risico's van de gemeente worden van te voren ingeschat en de tien risico's met de grootste impact worden aangegeven onder het kopje 'Top 10 risico's'. Het totale bedrag van de financiële risico's is de benodigde weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio en wordt als volgt berekend: totale ingeschatte risico's gedeeld door de beschikbare bedragen. De ratio geeft aan hoeveel keer de risico's kunnen worden opgevangen.

Berekening weerstandsvermogen

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 29.764.069}{€ 2.142.849} = 14$$

Tabel ratio weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	uitstekend
B	1,4 - 2,0	ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	voldoende
D	0,8 - 1,0	matig
E	0,6 - 0,8	onvoldoende
F	< 0,6	ruim onvoldoende

Het beschikbare weerstandsvermogen in 2020 is uitstekend om het bedrag van de risico's op te vangen. Er is voldoende beschikbare capaciteit om de financiële risico's af te dekken als deze risico's zich zouden voor doen.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit en de risico's

Er bestaat een relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor een gemeente geen maatregelen heeft getroffen. Deze risico's kunnen wel invloed hebben op de financiële positie van een gemeente wanneer een risico zich voordoet. Deze relatie wordt het weerstandsvermogen genoemd, het vermogen om risico's op te vangen. Er zijn verschillende risico's:

- financiële risico's
- politieke/imago risico's
- juridische risico's
- imago risico's
- veiligheid risico's

Voor de begroting 2019 wordt met name gekeken naar de financiële risico's. Het streven is om de ratio weerstandscapaciteit in de categorie A te houden. Periodiek worden de risico's geïventariseerd.

Top 10 risico's

De tien grootste risico's zijn aangegeven.

Inkoop 2020

Nieuwe inkoopstelsels die vanaf 2020 resultaatgericht gefinancierd en gestuurd zal worden heeft als risico dat zorgaanbieders nog niet volledig toegerust zijn om in en met de nieuwe wijze te kunnen opereren. Onduidelijkheid voor inwoners en Zorgteam Koggenland zou een gevolg kunnen zijn.

Daarbij is er ook een financieel risico voor zowel zorgaanbieders als gemeente, dit heeft betrekking op de tarieven en arrangementen. In 2020 zal blijken of vaststelling van tarieven en definitie van arrangementen voor de zorgaanbieders juist en voldoende zijn.

Ook bestaat het risico dat zorgaanbieders inschrijven op een té hoge intensiteit binnen het arrangement waardoor de kosten zullen toenemen. Omdat de tarieven en arrangementen zijn gebaseerd op de gerealiseerde cijfers van 2017 en 2018 is er een risico dat 2020 zal afwijken van de historische cijfers. Het aantal zorgaanvragen van 2020 is immers nog niet bekend en wordt gedurende het jaar 2020 duidelijk.

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

Mogelijk zou niet de juiste zorg op de juiste tijd aan de inwoner kunnen worden geleverd. Om dit te voorkomen worden de aanbieders optimaal betrokken bij de totstandkoming van de nieuwe afspraken. Ook gedurende 2020 zal er een optimale monitoring en afstemming plaats vinden.

Zorgaanbieders zouden in financiële problemen kunnen komen. Faillissement zou een gevolg kunnen zijn waarbij zorgcontinuïteit in gevaar zou kunnen komen. Om dit bij te sturen bestaat de mogelijkheid om gedurende het jaar de tarieven bij te stellen. Ook hier wordt er intensief gemonitord en afgestemd met elkaar.

De mogelijke toename van zorgaanvragen zal een grotere capaciteit vragen van het Zorgteam Koggenland en daarnaast meer zorgbudget vragen. Omdat onze wettelijke zorgtaken open eind-regelingen zijn, zijn we verplicht deze uit te voeren. Vanuit het regionale contractmanagement zal dit intensief worden gemonitord. Als blijkt dat een zorgaanbieder stelselmatig inschrijft op hogere (duurdere) intensiteiten, zal hierin actie worden ondernomen. Uw raad blijft hierover geïnformeerd worden.

Tabel financieel

financieel risico	kans in %	risico in euro's
€ 2.500.000	25%	€ 625.000

(Grote) zorgaanbieders die failliet gaan

De mogelijkheid bestaat dat er een gecontracteerde zorgaanbieder failliet kan gaan.

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

Als er een gecontracteerde aanbieder failliet gaat zou dit kunnen betekenen dat zorg niet meer verleend kan worden.

Tabel financieel

financieel risico	kans in %	risico in euro's
€ 1.000.000	25%	€ 250.000

Decentralisatie Wmo (integratie-uitkering)

Op basis van het verdeelmodel ontvangen we de integratie-uitkering sociaal domein 2018 voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdhulp. Op basis van de uitgaven voorgaande jaren blijken deze ontvangsten niet toereikend te zijn. De mogelijkheid bestaat dat de ontoereikendheid stijgt.

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

Er is sprake van een open-eind-regeling waardoor het mogelijk is dat de integratie-uitkering sociaal domein de komende jaren ontoereikend zal zijn. De gemeente kan echter geen cliënten stop afkondigen.

Tabel financieel

financieel risico	kans in %	risico in euro's
€ 500.000	50%	€ 250.000

Overname wegen Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier (HNNK)

Mogelijke overname van het onderhoud van wegen.

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

Het uitgangspunt is dat de totale kosten voor de belastingbetaler van Westfriesland niet hoger mogen worden dan de huidige gemeentelijke belastingen, vermeerderd met de huidige wegenheffing uit de waterschapslasten. Uitgezonderd is de trendmatige verhoging waar het vraagstuk (financieel) nog niet is opgelost. Eind 2019 komt er een beslismoment voor de raden en bij een positief besluit zal het jaar 2020 nodig zijn om alles te regelen om zo in 2021 de feitelijke overdracht te laten plaatsvinden.

Tabel financieel

financieel risico	kans in %	risico in euro's
€ 500.000	50%	€ 250.000

BUIG, WSW en re-integratie

Budget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) en het budget voor re-integratie en wet sociale werkvoorziening (WSW) vanuit de integratie sociaal domein zouden ontoereikend kunnen zijn. Het financiële risico bij de BUIG is groter dan bij de re-integratieuitkeringen. Dit komt omdat de BUIG een open einde-regeling is en de re-integratiebudgetten kaderstellend zijn.

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

Als er door de inwoners een groter beroep op de inkomensvoorzieningen wordt gedaan, kan het budget niet toereikend zijn. De budgetten worden door WerkSaam Westfriesland per gemeente afgerekend.

Tabel financieel

financieel risico	kans in %	risico in euro's
€ 300.000	75%	€ 225.000

Gemeentefonds

De koppeling van de uitkering uit het gemeentefonds is niet meer gebaseerd op de netto gecorrigeerde rijksuitgaven maar over de gehele rijksbegroting. Mede door de plannen van het kabinet Rutte III en de doorrekening daarvan neemt de algemene uitkering fors toe. Echter, een lagere stijging van de loon- en prijscompensatie en de onderuitputting in de realisatie van de rijksbegroting kan (grote) gevolgen hebben voor de uitkering.

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

De (sterk) fluctuerende uitkering uit het gemeentefonds kan financiële gevolgen hebben voor het meerjarenperspectief, mede gelet op de gevolgen van de uitvoering van en de bijdrage in de onderwerpen zoals deze zijn opgenomen in het Interbestuurlijk programma (IBP). In 2018 was er een forse onderuitputting van de rijksbegroting waardoor de uitkering uit het gemeentefonds voor 2019 met ruim €280.000. Ook in 2019 wordt een onderuitputting van de rijksbegroting niet uitgesloten.

Tabel financieel

financieel risico	kans in %	risico in euro's
€ 250.000	75%	€ 187.500

Invoering van de omgevingswet

Invoering van de Omgevingswet brengt (veel) onzekerheden met zich mee aangaande de implementatie hiervan. Dit kan leiden tot aanvullende investeringen om kosten te dekken.

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

Het vast te stellen krediet blijkt onvoldoende, er is aanvullend krediet nodig. Beheersmaatregel: implementatie wordt jaarlijks gemonitord. Indien de verwachting is dat een aanvulling nodig is zal de raad hierover worden geïnformeerd en of een aanvullend krediet worden aangevraagd.

Tabel financieel

financieel risico	kans in %	risico in euro's
€ 250.000	50%	€ 125.000

Wet kwaliteitsborging in samenhang met de Omgevingswet

Wet kwaliteitsborging in samenhang met de Omgevingswet zal invloed hebben op de hoeveelheid aangevraagde omgevingsvergunningen. Dit aantal zal flink gaan dalen en daarmee daalt ook het bedrag aan te ontvangen leges.

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

Minder inkomsten voor leges omgevingsvergunningen.

Tabel financieel

financieel risico	kans in %	risico in euro's
€ 150.000	75%	€ 112.500

Renterisico en financieringsbehoefte

De afgelopen jaren is de rente op de geld- en kapitaalmarkt historisch laag. Ondanks de aantrekkende economie is de stijging van de rente uitgebleven. In de begroting houden we wel rekening met een beperkte stijging van de rente. Het is echter mogelijk dat de rente meer stijgt dan we als uitgangspunt hebben aangenomen. Ook neemt de financieringsbehoefte van de gemeente toe door de hoge investeringen in o.a. het Kindcentrum in Avenhorn (ruim € 16 miljoen).

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

Een grotere stijging van het rentepercentage heeft tot gevolg dat we meer rente moeten betalen dan begroot. Dit heeft gevolgen voor de financiële ruimte in de begroting.

Tabel financieel

financieel risico	kans in %	risico in euro's
€ 100.000	50%	€ 50.000

Contractmanagement

Inzicht in de voorwaarden en de looptijd van contracten is noodzakelijk.

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

Als het inzicht ontbreekt dan kan de gemeente geconfronteerd worden met financiële tegenvallers en aansprakelijkheidsstellingen.

De contracten moeten centraal in een contractbeheerssysteem worden opgeslagen.

Tabel financieel

financieel risico	kans in %	risico in euro's
€ 50.000	50%	€ 25.000

Totaal

Het totaal van alle financiële risico's worden opgevangen met het weerstandsvermogen.

Mogelijke gevolgen/beheerstaken

Per risico zijn de mogelijke gevolgen en beheerstaken aangegeven. Bij de jaarrekening zal blijken of een risico zich daadwerkelijk heeft voor gedaan.

Tabel financieel

Totaal risico's		Totaal risico in euro's
€ 26.087.384		€ 2.142.849

Financiële kengetallen

De gemeente is volgens de BBV regelgeving verplicht vijf financiële kengetallen in de begroting en de rekening op te nemen. De kengetallen geven een beeld van de financiële positie van de gemeente. Deze kengetallen zijn vooral voor de gemeenteraad bedoeld. Het gaat om de volgende kengetallen uitgedrukt in percentages:

Kengetal	Risico		
	Laag	Gemiddeld	Hoog
Netto schuldquote			
- <i>zonder correctie verstrekte leningen</i>	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote			
- <i>met correctie verstrekte leningen</i>	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Kengetal	Rekening			Begroting			Risiko Koggenland
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	
Netto schuldquote							
- <i>zonder correctie verstrekte leningen</i>	5,0%	5,6%	12,6%	23,6%	21,5%	17,3%	Laag
Netto schuldquote							
- <i>met correctie verstrekte leningen</i>	5,0%	5,6%	12,6%	23,6%	21,5%	17,3%	Laag
Solvabiliteitsratio	62,1%	61,6%	54,9%	47,4%	47,1%	49,6%	Laag
Grondexploitatie	15,3%	17,1%	25,2%	25,2%	25,2%	25,2%	Gemiddeld
Structurele exploitatieruimte	1,0%	-1,1%	-1,1%	-0,2%	-0,4%	-0,3%	Hoog
Belastingcapaciteit	95,2%	95,9%	98,4%	99,2%	100,0%	100,9%	Gemiddeld

Netto schuldquote:

De netto schuldquote geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is de schuldenlast te financieren met de reguliere exploitatie inkomsten (vóór verwerking reserves). Hoe lager dit percentage hoe beter.

Door het aantrekken van een geldlening voor de bouw van de het Kindcentrum Avenhorn stijgen de schulden van de gemeente. Hierdoor is er de komende jaren een stijging in het percentage.

De netto schuldquote van de gemeente Koggenland valt nog steeds onder het laagste risico. De percentages van de netto schuldquote met en zonder correctie verstrekte leningen zijn gelijk omdat doorlening aan derden niet voorkomt in gemeente Koggenland.

Solvabiliteit:

Solvabiliteit geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het percentage geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Hoe hoger dit percentage hoe beter

De gemeente heeft ruim voldoende eigen vermogen om aan haar financiële verplichtingen te voldoen en valt daarmee laagste risico categorie. De daling van het percentage komt door toename van de schulden en afname van het eigen vermogen door de bouw van het Kindcentrum Avenhorn. De solvabiliteit valt hierdoor vanaf 2021 in de hogere risico categorie gemiddeld risico.

Grondexploitatie:

Geeft de verhouding aan tussen de inbreng van de grondwaarde en de totale baten van de grondexploitaties. Hoe lager dit percentage hoe beter.

De gemeente heeft relatief weinig grond en daardoor loopt zij minder risico. Het percentage stijgt door het opstarten van het complex De Tuinen. Er zijn daarvoor kosten gemaakt maar daar staan nog weinig opbrengsten tegenover.

Structurele exploitatieruimte:

Geeft de verhouding aan tussen de structurele baten en de structurele lasten. Hoe hoger dit percentage hoe beter.

De gemeente loopt risico omdat de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten. Verwacht wordt dat dit risico verder af neemt voor de komende jaren.

Belastingcapaciteit:

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk (woonlasten) in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze. Hoe lager dit percentage hoe beter.

De woonlasten bestaan uit heffing van de onroerendezaakbelasting eigenaren woningen, de riool- en afvalstoffenheffing. De gemeente heft belastingen en de bedragen voor de gemeente Koggenland zitten onder het landelijke gemiddelde. Door stijging van de afvalstoffenbelasting (én daardoor afvalstoffenheffing) is het percentage iets gestegen ten opzichte van 2019.

Relatie kengetallen en financiële positie

De kengetallen drukken de financiële positie uit in percentages over de afgelopen drie jaar en de komende vier jaar. Uit de kengetallen kan worden opgemaakt, dat de financiële positie van de gemeente goed te noemen is.

Fiscale Paragraaf

Inleiding

Omdat gemeenten steeds meer te maken krijgen met fiscale regelgeving is dit in een aparte paragraaf opgenomen. In deze paragraaf wordt de vennootschapsbelasting toegelicht.

Als gevolg van de invoering van de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' zijn gemeenten verplicht vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen als zij een fiscale onderneming hebben. Deze wet is, mede onder druk van de Europese Commissie, ingevoerd om een gelijk speelveld te maken tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen.

Vennootschapsbelasting

Om te bepalen of er sprake is van een fiscale onderneming worden jaarlijks alle economische activiteiten worden geïnventariseerd. Van economische activiteiten is mogelijk sprake bij o.a. onderhoud van de wegen, exploitatie van de sporthal, exploitatie van de zwembaden, verhuur kermisstandplaatsen, grondexploitatie en verhuur sociale huurwoningen.

Proces Vennootschapsbelasting (VPB)

Fiscaal jaar	Datum aangifte / uitstel	Voorlopige aanslag (€)	Definitieve aangifte (€)	Toelichting
2016	28-6-2018		590.798	De definitieve aangifte 2016 is berekend en betaald. Er is nog geen definitieve aanslag ontvangen
2017	1-12-2019	590.798		De economische activiteiten van het jaar 2017, zijn doorgenomen en getoetst aan de criteria en vastgelegd in een Vpb dossier. De fiscale adviseur beoordeelt de cijfers en verzorgt de totale Vpb aangifte 2017 bij de belastingdienst.
2018	1-5-2020	580.918		De economische activiteiten zijn doorgenomen en getoetst en er is een dossier aangelegd. Voor de definitieve aangifte is uitstel aangevraagd omdat 2017 nog niet is afgerond.
2019	1-6-2020	578.919		Er is een voorlopige aanslag ontvangen en deze is betaald.

Ontwikkelingen

Het Ministerie van Financiën stelt zich op het standpunt dat de gemeentelijke woningbedrijven een onderneming drijven in de zin van de Vpb. Een afwijkende behandeling van woningcorporaties op dit gebied ziet het Ministerie politiek niet zitten. In de Wet op de Vennootschapsbelasting is er sprake van een verschil tussen corporaties en gemeentelijk woningbedrijven. De inspecteur heeft laten weten dat hij nog wel de feiten gaat verzamelen om de algemene stelling van het Ministerie mee te kunnen onderbouwen. De inspecteur van de Belastingdienst heeft ons Gemeentelijke Woningbedrijf geselecteerd om zich een beter beeld te kunnen vormen van de werkzaamheden en dus het benodigde feitenonderzoek. Er zijn inmiddels door hem gegevens opgevraagd en interviews gehouden met verschillende functionarissen in onze organisatie.

Tot er uitsluitel is over de belastingplicht voor ons Gemeentelijk Woningbedrijf is er een vordering op de Belastingdienst opgenomen dat dit bedrag wordt terugbetaald. Of deze bedragen daadwerkelijk worden terugbetaald door de Belastingdienst is nog steeds niet duidelijk. De Belastingdienst is hiervoor inmiddels met een eigen onderzoek gestart.

Financiële overzichten

Vrije dekkingsmiddelen

(x € 1.000) Taakveld	Rekening	Begroting				
	2018	2019*	2020	2021	2022	2023
Treasury	151	219	170	170	170	170
OZB woningen	1.917	1.905	1.940	1.965	1.965	1.965
OZB niet-woningen	767	741	740	750	750	750
Belastingen overig	129	125	95	95	95	95
Algemene uitkering**	24.864	26.590	27.736	27.871	27.767	28.092
Overige baten en lasten	-	150	45	45	45	45
Totaal	27.828	29.729	30.725	30.895	30.791	31.116

* na wijziging

** inclusief sociaal domein en exclusief taakstellende gelden

Baten en lasten

(x € 1.000)				
Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	V/N
Programma Dienstverlening & Bestuur*	10.489	13.325	2.836	N
Programma Welzijn & Zorg	3.927	24.514	20.587	N
Programma Wonen & Ondernemen	15.377	22.703	7.326	N
Algemene dekkingsmiddelen	30.725	-	30.725	V
Overhead	1.716	8.207	6.491	N
Heffing Vpb	-	-	-	
Bedrag onvoorzien	-	-	-	
<i>Saldo van baten en lasten</i>	<i>62.234</i>	<i>68.749</i>	<i>6.515</i>	N
<u>Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:</u>				
Programma Dienstverlening & Bestuur	525	-	525	V
Programma Welzijn & Zorg	6.257		6.257	V
Programma Wonen & Ondernemen	307	483	176	N
<i>Totaal toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	<i>7.089</i>	<i>483</i>	<i>6.606</i>	V
resultaat	69.323	69.232	91	V

* excl. algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing Vpb en onvoorzien.

Taakvelden

Nummer	Omschrijving	V/N	2020	2021	2022	2023
Programma Dienstverlening & Bestuur						
0-1	Bestuur	N	1.381	1.371	1.371	1.371
0-10	Mutaties reserves	V	6.606	7.880	289	208
0-2	Burgerzaken	N	294	311	311	311
0-4	Overhead	N	6.490	6.369	6.469	6.550
0-5	Treasury	V	232	228	228	228
0-61	OZB woningen	V	1.767	1.778	1.778	1.778
0-62	OZB niet-woningen	V	948	982	982	982
0-64	Belastingen overig	N	159	159	159	159
0-7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	V	28.111	28.244	28.140	28.140
0-8	Overige baten en lasten	V	1.382	1.346	1.191	1.288
1-1	Crisisbeheersing en brandweer	N	1.526	1.526	1.526	1.526
1-2	Openbare orde en veiligheid	N	443	440	440	440
Programma Welzijn & Zorg						
4-1	Openbaar basisonderwijs	N	8	8	8	8
4-2	Onderwijshuisvesting	N	6.289	8.487	665	665
4-3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	N	1.095	1.095	1.095	1.095
5-1	Sportbeleid en activering	N	101	101	101	101
5-2	Sportaccommodaties	N	560	493	488	488
5-3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	N	126	126	126	126
5-4	Musea	N	21	21	21	21
5-6	Media	N	404	404	404	404
5-7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	N	1.651	1.651	1.663	1.676
6-1	Samenkracht en burgerparticipatie	N	743	740	740	740
6-2	Wijkteams	N	1.410	1.410	1.410	1.410
6-3	Inkomensregelingen	N	1.252	1.226	1.226	1.226
6-4	Begeleide participatie	N	3.233	3.218	3.210	3.213
6-5	Arbeidsparticipatie	N	24	24	24	24
6-6	Maatwerkvoorziening (WMO)	N	801	801	801	801
6-71	Maatwerkdienstverlening 18+	N	665	665	665	665
6-72	Maatwerkdienstverlening 18-	N	4.459	4.459	4.459	4.459
6-81	Geëscaleerde zorg 18+	N	68	70	72	74
6-82	Geëscaleerde zorg 18-	N	761	761	761	761
7-1	Volksgesondheid	N	978	978	978	978
Programma Wonen & Ondernemen						
2-1	Verkeer en vervoer	N	2.236	2.236	2.236	2.236
2-5	Openbaar vervoer	N	7	7	7	7
3-1	Economische ontwikkeling	N	151	151	151	151
3-3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	N	18	18	18	18
3-4	Economische promotie	N	45	45	45	45
7-2	Riolering	N	190	190	190	190
7-3	Afval	V	279	278	278	278
7-4	Milieubeheer	N	1.026	769	758	719
7-5	Begraafplaatsen en crematoria	V	37	37	37	37
8-1	Ruimtelijke ordening	N	588	588	588	588
8-2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen	N	120	120	120	120
8-3	Wonen en bouwen	N	108	211	297	344

Overhead

(x € 1.000)		2020	2021	2022	2023
Lasten	Informatievoorziening en automatisering	1.772	1.638	1.664	1.659
Lasten	Facilitaire zaken	428	428	428	428
Lasten	Huisvesting	692	704	703	713
Lasten	Overige personeelskosten	742	742	742	742
Lasten	Financiële administratie	43	43	43	43
Lasten	Salariskosten overhead	4.427	4.427	4.502	4.577
Lasten	Juridische zaken	104	104	104	104
<i>Totaal</i>	<i>Lasten</i>	<i>8.207</i>	<i>8.086</i>	<i>8.185</i>	<i>8.266</i>
Baten	Doorrekening kostenplaatsen	1.637	1.637	1.637	1.637
Baten	Verhuur gebouwen	72	72	72	72
Baten	Baten P,B &C	8	8	8	8
<i>Totaal</i>	<i>Baten</i>	<i>1.716</i>	<i>1.716</i>	<i>1.716</i>	<i>1.716</i>
Saldo	Overheadkosten	6.491	6.370	6.469	6.550

Toevoegingen en onttrekkingen aan / van reserves

(x € 1.000)	Rekening 2018			Primaire begroting 2019			Begroting na wijziging 2019			Primaire begroting 2020		
Programma/beleidsveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<u>Dienstverlening en bestuur:</u>												
algemeen bestuur		52	52		115	115		135	135		25	25
bedrijfsvoering		156	156		510	510		710	710		387	387
burgerzaken												
dekkingsmiddelen					300	300		1.076	1.076		100	100
openbare orde ca.					10	10		15	15			0
<i>totaal programma</i>	<i>0</i>	<i>208</i>	<i>208</i>	<i>0</i>	<i>935</i>	<i>935</i>	<i>0</i>	<i>1.936</i>	<i>1.936</i>	<i>0</i>	<i>512</i>	<i>512</i>
<u>Welzijn en Zorg:</u>												
inkomensvoorzieningen	34	46	12									
Jeugd 0 - 23 jaar	47	1.938	1.890		986	986	593	1.136	543		6.454	6.454
kunst, cultuur ca.												
sport, recreatie ca.		121	121		29	29		127	127		13	13
zorg en voorzieningen	508	29	-479	651	326	-325	651	326	-325	637	440	-197
<i>totaal programma</i>	<i>589</i>	<i>2.134</i>	<i>1.544</i>	<i>651</i>	<i>1.341</i>	<i>690</i>	<i>1.244</i>	<i>1.589</i>	<i>345</i>	<i>637</i>	<i>6.907</i>	<i>6.270</i>
<u>Wonen en Ondernemen:</u>												
omgevingstaken	70	24	-46		796	796		950	950		307	307
grondbedrijf	13		-13					0				0
woningbedrijf				528		-528	486	42	-445	483		-483
openbare ruimte	6	135	129		500	500	805	510	-295			0
economie en toerisme												0
<i>totaal programma</i>	<i>89</i>	<i>159</i>	<i>70</i>	<i>528</i>	<i>1.296</i>	<i>768</i>	<i>1.291</i>	<i>1.502</i>	<i>210</i>	<i>483</i>	<i>307</i>	<i>-176</i>
Totaal programma's	678	2.500	1.823	1.179	3.572	2.393	2.535	5.027	2.491	1.120	7.726	6.606

Verloop reserves en voorzieningen 2019 - 2023

(x € 1.000)	2019			2020			2021			2022			2023			
	aldo (1-1)	baten	lasten	saldo (1-1)	baten	lasten	saldo (1-1)	baten	lasten	saldo (1-1)	baten	lasten	saldo (1-1)	baten	lasten lo (31-12)	
Algemene reserve	8.199	1.275	2.398	7.076		578	6.499		863	5.636		77	5.559		38	5.522
Reserve woningbedrijf	14.173	1.729		15.902	483		16.385	799		17.184	886		18.070	933		19.003
Reserve grondbedrijf	3.088	266		3.353			3.353			3.353			3.353			3.353
<i>Totaal algemene reserves</i>	<i>25.459</i>	<i>3.270</i>	<i>2.398</i>	<i>26.332</i>	<i>483</i>	<i>578</i>	<i>26.237</i>	<i>799</i>	<i>863</i>	<i>26.174</i>	<i>886</i>	<i>77</i>	<i>26.983</i>	<i>933</i>	<i>38</i>	<i>27.878</i>
Bestemmingsreserves:																
Reserve stads- en dorpsvernieuwing	171			171			171			171			171			171
Reserve rekeningsresultaat		12		12			12			12			12			12
Reserve bevordering vitaal platteland	927		300	627		100	527			527			527			527
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.221		300	921			921			921			921			921
Reserve ruimtelijke ontwikkelingen		200	200													
Reserve bootoverhaal De Burghtlanden		100		100			100			100			100			100
Reserve ruimtelijke ontwikkelingen	1.319			1.319			1.319			1.319			1.319			1.319
Reserve deelfonds sociaal domein	3.312	863	1.519	2.656	637	1.433	1.859	658	1.493	1.024	400	1.498	-74		1.103	-1.178
Reserve SSC De Som	350		196	154		154										
Reserve deelfonds sociaal domein	12.550		107	12.443		5.461	6.983		6.982	1			1			1
Reserve digitale transformatie De som																
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	<i>19.850</i>	<i>1.175</i>	<i>2.622</i>	<i>18.403</i>	<i>637</i>	<i>7.148</i>	<i>11.892</i>	<i>658</i>	<i>8.475</i>	<i>4.075</i>	<i>400</i>	<i>1.498</i>	<i>2.977</i>		<i>1.103</i>	<i>1.873</i>
Totaal reserves	45.308	4.446	5.019	44.735	1.120	7.726	38.129	1.457	9.338	30.249	1.286	1.575	29.959	933	1.141	29.751

(x € 1.000)	2019			2020			2021			2022			2023				
	Naam voorziening	saldo (1-1)	batens	lasten	saldo (1-1)	batens	lasten	saldo (1-1)	batens	lasten	saldo (1-1)	batens	lasten	saldo (1-1)	batens	lasten	saldo (31-12)
Voorzieningen:																	
Voorziening onderhoud begraafplaatsen	237	25	15	246	25	15	256	25	15	266	25	15	276	25	15	286	
Voorziening APPA	358	45	12	391	45	12	424	45	12	457	45	12	490	45	12	523	
Voorziening dubieuze debiteuren Soza	388			388			388			388			388			388	
Voorziening bibliotheek		9		9	9		18	9		27	9		36	9		45	
Voorziening peuterspeelzaal		10		10	10		21	10		31	10		41	10		52	
Voorzieningen woningbedrijf	94	6		100	6		106	6		112	6		118	6		124	
Voorziening grondexploitaties	251			251			251			251			251			251	
Voorziening onderhoud gebouwen	1.783	236	334	1.685	236	652	1.269	236	293	1.212	236	445	1.003	236	312	927	
Voorziening kosten Dorpsstraat	167			167			167			167			167			167	
Voorziening openbare verlichting	825		805	20			20			20			20			20	
Voorziening openbaar groen	33	205	149	88	205	195	97	205	285	17	205	229	-8	205	254	-58	
Voorziening wijksteunpunt spierdijk	60			60			60			60			60			60	
Voorzieningen riolering	10.570		263	10.307		263	10.044		263	9.781		263	9.519		263	9.256	
Voorziening onderhoud wegen	586	819	793	612	819	814	617	819	805	630	819	805	644	819	805	658	
Voorziening dub.debiteuren alg.dienst	105			105			105			105			105			105	
Voorziening achterstallig onderhoud bruggen	134			134			134			134			134			134	
Totaal voorzieningen	15.591	1.354	2.371	14.574	1.354	1.951	13.977	1.354	1.672	13.659	1.354	1.768	13.245	1.354	1.661	12.938	
Totaal reserves en voorzieningen	60.899	5.800	7.390	59.309	2.474	9.677	52.106	2.811	11.010	43.908	2.640	3.343	43.204	2.287	2.802	42.689	

Resultaat rekening/begroting voor en na bestemming

Resultaat rekening / begroting voor en na bestemming								
Bedragen x € 1.000	Rekening				Begroting			
	2018		2019		2019 (na wijz.)		2020	
Omschrijving	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Resultaat voor bestemming		764	2.292		1.813		6.515	
mutaties reserves	678	2.500	1.178	3.572	1.884	3.759	483	7.089
Resultaat na bestemming	678	3.264	3.471	3.572	3.697	3.759	6.998	7.089
Saldo na bestemming		2.586 V		101 V		62 V		91 V

Incidentele baten en lasten

(x € 1.000)						
Incidentele lasten:						
Programma / omschrijving	Beleidsveld	2020	2021	2022	2023	
Dienstverlening & Bestuur						
Flexibele schil pensionering	bedrijfsvoering	100				
Inmeetskosten BAG	algemene dekkingsmiddelen	11				
<i>Totaal incidentele lasten D&B</i>		<i>111</i>	-	-	-	-
Welzijn & Zorg						
Vervangen aandrijfassen afdekdeken zwembad	sport, recreatie & sportacc.	19				
Website zwembad	sport, recreatie & sportacc.	7				
Scholenbouw	jeugd 0-23 jaar	5.461	6.982			
Afschrijving boekwaardes De Leveling en St. Jozefschool	jeugd 0-23 jaar		720			
<i>Totaal incidentele lasten W&Z</i>		<i>5.487</i>	<i>7.702</i>	-	-	-
Wonen & Ondernemen						
Invoeren Omgevingswet	omgevingstaken	307	50	39		-
<i>Totaal incidentele lasten W&O</i>		<i>307</i>	<i>50</i>	<i>39</i>		-
Totaal incidentele lasten		5.905	7.752	39		-

Incidentele baten:					
Programma	Beleidsveld	2020	2021	2022	2023
Dienstverlening & Bestuur					
Flexibele schil dekking vanuit algemene reserve	algemene dekkingsmiddelen	100			
Invoeren Omgevingswet dekking vanuit algemene reserve	algemene dekkingsmiddelen	307	50	39	
Scholenbouw dekking uit bestemmingsreserve	algemene dekkingsmiddelen	5.461	6.982		
Afschrijving boekwaardes De leveling en St. Jozefschool dekking vanuit algemene reserve	algemene dekkingsmiddelen		720		
<i>Totaal incidentele baten D&B</i>		<i>5.868</i>	<i>7.752</i>	<i>39</i>	<i>-</i>
Totaal incidentele baten		5.868	7.752	39	-
Saldo incidentele lasten en baten		37 N	-	-	-

Berekening Emu-saldo

(x € 1.000)		Jaar		
Nummer	Omschrijving	2019	2020	2021
1.	exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit de reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.384 V	588 N	610 N
2.	mutaties (im)materiële vaste activa	-/- 1.960 N	2.067 N	1.703 N
3.	mutaties voorzieningen	+/+ 9 N	334 N	55 N
4.	mutaties voorraden (=inclusief bouwgronden in exploitatie)	-/- 1.955 V	2.452 V	2.162 N
5.	verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-/-		
Totaal		1.831 V	1.308 N	3.199 V

Geprognosticeerde balans 2019 - 2023

(x € 1.000) ACTIVA	Begroting				
	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Vaste Activa:					
<i>Materiële vaste activa</i>					
Gronden en terreinen	3.642	3.623	3.826	3.826	3.826
Investerings met economisch nut	62.655	57.111	56.338	55.209	52.700
Investerings met economisch nut waarvoor heffingen kunnen worden geheven	506	431	359	287	215
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	58	56	54	52	49
<i>Financiële vaste activa</i>					
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	-	-	-	-	-
Overige langlopende leningen u/g:	2.589	2.589	2.589	2.589	2.589
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>69.450</i>	<i>63.810</i>	<i>63.166</i>	<i>61.963</i>	<i>59.380</i>
Vlottende activa:					
<i>Voorraden</i>	-1.986	2.176	1.546	4.270	4.034
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	3.649	2.327	2.177	2.448	2.320
<i>Liquide middelen</i>	250	-	-	-	-
<i>Overlopende activa</i>	3.409	3.477	3.443	3.460	3.452
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>5.322</i>	<i>7.981</i>	<i>7.166</i>	<i>10.179</i>	<i>9.805</i>
Totaal activa	74.772	71.791	70.332	72.141	69.185

(x € 1.000) PASSIVA	Begroting				
	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Vaste passiva:					
<i>Eigen vermogen</i>					
Algemene reserve	26.332	26.237	26.790	27.599	28.494
Bestemmingsreserves	18.403	12.668	5.725	5.507	4.888
Resultaat algemene dienst na bestemming	-	-	-	-	-
Resultaat woningbedrijf na bestemming	507	483	799	886	933
<i>Voorzieningen</i>					
Onderhoudsvoorzieningen	14.514	13.917	13.599	13.185	12.878
Overige voorzieningen	-	-	-	-	-
Door derden bekleemde middelen met specifieke aanwending	60	60	60	60	60
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar</i>	5.687	12.826	16.202	14.078	11.954
<i>Totaal vaste passiva</i>	<i>65.502</i>	<i>66.191</i>	<i>63.176</i>	<i>61.314</i>	<i>59.207</i>
Vlottende passiva:					
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	3.879	2.791	2.945	3.350	3.241
<i>Overlopende passiva</i>	5.391	2.809	4.211	7.477	6.737
<i>Totaal vlottende passiva</i>	<i>9.270</i>	<i>5.600</i>	<i>7.156</i>	<i>10.827</i>	<i>9.978</i>
Totaal passiva	74.772	71.791	70.332	72.141	69.185

Begroting Gemeentelijk Woningbedrijf

(x € 1.000)	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Omschrijving						
Bedrijfsopbrengsten:						
Huurontvangsten	5.026	5.396	5.080	5.100	5.255	5.412
Vergoedingen	19	-	-	-	-	-
Overige baten		1	1	1	1	1
Boekwinst verkoop woningen	1.113	400	1.000	1.000	1.000	1.000
<i>Totaal bedrijfsopbrengsten</i>	<i>6.158</i>	<i>5.797</i>	<i>6.081</i>	<i>6.101</i>	<i>6.256</i>	<i>6.413</i>
Bedrijfslasten:						
Afschrijvingen	952	1.019	1.039	1.029	1.078	1.189
Onderhoudslasten	922	1.200	1.170	1.155	1.154	1.153
Huurderving leegstand	25	35	35	35	35	35
Huurderving oninbaar	2	5	5	5	5	5
<i>Overige bedrijfslasten:</i>						
Belastingen	219	204	207	209	210	210
Verhuurdersheffing	668	695	686	681	721	697
Diverse kosten	96	202	378	208	208	220
Doorberekende uren	299	299	299	299	299	299
Inhuur personeel	79	42	247	148	95	75
Bijdrage Algemene dienst	1.595	1.545	1.487	1.490	1.493	1.493
<i>Totaal bedrijfslasten</i>	<i>4.857</i>	<i>5.245</i>	<i>5.552</i>	<i>5.259</i>	<i>5.299</i>	<i>5.377</i>
Renteposten:						
Rentebaten	2	-	-	-	-	-
Rentelasten	60	51	46	42	71	103
<i>Negatief renteresultaat</i>	<i>58</i>	<i>51</i>	<i>46</i>	<i>42</i>	<i>71</i>	<i>103</i>
Bedrijfsresultaat	1.243 V	501 V	483 V	800 V	886 V	933 V